HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST"

HET LIDMAATSCHAP der Vereeniging bedraagt f 5.— 's jaars (minimum) met inbegrip van kostelooze toezending van het Koloniaal Weekblad.

INHOUD: Van het Hoofdbestuur. — Studie-Commissie der Vereeniging „Oost en West." — Fransche schoolkinderen over het Nederlandsche paviljoen te Vincennes. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt. — Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften. I. Uit de Europeesche Pers. — II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche Pers. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Nagekomen Berichten. — Berichten der Afdeelingen. — Mededeelingen. — Van onze Adverteerders. — Bioscoopnieuws. — In Nederland aangekomen verlofgangers. Met pensioen. — Mutatiestaat van 2 tot 9 Maart 1932.

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Officieele mededeeling.

Nederland te Parijs in 1931.
Gedenkboek van de Nederlandsche Deelneming aan de Internationale Koloniale Tentoonstelling.
Uitgave van de Vereeniging „Oost en West", ten bate van het Steuncomité Parijs.
Onder Redactie van Dr. H. H. Zeijlstra Fzn., lid van het Hoofdbestuur van „Oost en West".
Reeds hebben hun medewerking toegezegd Mevr. M. C. van Zeggelen en de heeren D. J. Balfoort, Prof. Dr. L. P. le Cosquino de Bussy, Prof. J. C. van Eerde, P. A. J. Moojen, Dr. J. Stroomberg, T. B. Roorda, K. van der Veer, Dr. L. J. van der Waals, Dr. F. C. Wieder, R. Zuyderhoff en G. J. Staal.
Het boek zal worden gedrukt op Kunstdrukpapier en rijk worden geïllustreerd. De prijs zal bedragen *f* 5.— ingenaaid en *f* 6.50 in linnen stempelband.

Studie-Commissie der Vereeniging „Oost en West".

Doel:

De Studie-Commissie werd opgericht den 10den April 1909.

Hare taak is:

De behartiging van de belangen van jongelieden, afkomstig uit de Nederlandsche Overzeesche Gewesten, die ten behoeve van hunne opleiding in Nederland vertoeven.

In het belang van eene vervulling van deze taak in den ruimsten zin, streeft de Studie-Commissie naar samenwerking met andere vereenigingen, colleges en autoriteiten, zoowel in Nederland, als in Oost- en West-Indië, die op overeenkomstig gebied werkzaam zijn. In het bijzonder is de Studie-Commissie werkzaam in samenwerking met den Raadsman voor Studeerenden aan het Ministerie van Koloniën.

Gedelegeerden:

Bij de uitvoering van hare taak wordt de Studie-Commissie ter zijde gestaan door een drietal gedelegeerden, de heeren:

W. Meyer, Oud-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs;

B. Hoekstra, Oud-Adj.-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs en

H. Rosier, Oud-Directeur bij het Voortgezet Inlandsch Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

De werkkring dezer gedelegeerden bestaat in:

1. Het geven van voorlichting aan ouders en verzorgers in Oost- en West-Indië (of tijdelijk in Nederland vertoevenden) omtrent de opleiding en de behartiging der verdere belangen van in Nederland vertoevende jongelieden;

2. Het verleenen van raad aan, of het houden van toezicht op de hierboven bedoelde jongelieden;

3. Zoo noodig het uitoefenen der voogdijschap over jongelieden in haar geheelen omvang.

Tot het verkrijgen van inlichtingen en raad wende men zich schriftelijk tot den eersten gedelegeerde, den heer *W. Meyer, Prins Mauritsplein 23 te 's-Gravenhage*. Aan dit adres is een der gedelegeerden in den regel dagelijks van 10—12 en 2—4 uur te spreken.

De zorg voor de in Nederland aankomende jongelieden omvat o.a.:

a. het afhalen van alleen reizende kinderen of jongelieden van de mailbooten;

b. het zorgen voor een voorloopig verblijf en vervolgens voor een duurzaam tehuis;

c. de aanschaffing der allereerst noodige kleeding.

d. de volledige behartiging der studiebelangen.

Tehuis voor Indische Studenten:

Tot voorloopige huisvesting van mannelijke jongelieden bij aankomst in Nederland — en voorts tot tijdelijke huisvesting in vacantiën, enz. — bestaat te 's-Gravenhage (Prins Mauritsplein 23) het „Tehuis voor Indische Studenten".

Een gast betaalt voor het verblijf van een geheelen dag, de maaltijden er in begrepen f 3.—; van 6 of meer dagen f 2.50 per dag.

Logies en ontbijt kosten f 1.50, het noenmaal kan gebruikt worden tegen betaling van f 0.75, het gebruik van het middagmaal kost f 1.—.

Raadgeving, Toezicht, Geldelijk Beheer, Voogdijschap:

De ouders of verzorgers bepalen in welken omvang zij gedurende het verblijf der jongelieden in Nederland van den bijstand der gedelegeerden gebruik wenschen te maken.

Voor elk jongmensch, dat doorloopend onder toezicht of leiding der gedelegeerden staat (hierna aangeduid als „pupil"), wordt, ter vergoeding van administratie-kosten, f 10.— per kalenderjaar in rekening gebracht.

Adviezen worden gratis verstrekt.

De bemoeiing der gedelegeerden beperkt zich in den eenvoudigsten vorm tot het verleenen van raad omtrent de studie, de beroepskeuze en de verdere belangen van den pupil, waarmede gepaard kan gaan het doen van mededeelingen aan de ouders.

Ouders, die meenen aan hun kind zelfstandigheid te kunnen verleenen, zullen veelal toch goed doen door hem in den persoon van den gedelegeerde een raadgever aan te wijzen, tot wien hij zich geregeld om *voorlichting moet* wenden.

Eene uitbreiding verkrijgt de bemoeiing, indien aan de gedelegeerden ook het uitoefenen van toezicht op de studie wordt opgedragen en het beheer der gelden, die aan den pupil worden verstrekt.

Het is raadzaam om — althans in den aanvang — de verstrekking van gelden aan den pupil door tusschenkomst van den gedelegeerde te doen geschieden. Het is niet raadzaam daarnevens aan den pupil rechtstreeks zakgeld te verstrekken; dit leidt in den regel tot misbruiken. Ook behoort het zakgeld in overleg met den gedelegeerde te worden bepaald.

De meest werkzame bemoeiing van den gedelegeerde wordt verkregen indien hem de voogdijschap in haar geheelen omvang wordt opgedragen Hieromtrent is het volgende op te merken.

Algemeene voogdijschap is, zoolang de geschiktheid van den pupil voor zelfstandigheid niet is gebleken, te verkiezen boven toezicht alleen; immers zonder verleening van macht kan bij gebleken noodzokelijkheid niet worden ingegrepen.

Aan den gedelegeerde behoort als voogd — *met* uitsluiting van anderen — de verstrekking van gelden aan den pupil te worden opgedragen.

Overigens kan de rechtstreeksche bemoeiing van den voogd met den pupil worden geregeld in overeenstemming met de wenschen der ouders. Voor jongeren kan zij, indien een andere persoon als dagelijksche verzorger is aangewezen, bestaan in een regelend optreden in overleg met dien verzorger. Voor ouderen kan de rechtstreeksche bemoeiing zich, bijaldien dit wordt gewenscht, bepalen tot raadgevend steunen.

De aanstelling tot voogd behoort te geschieden onmiddellijk bij den aanvang van het verblijf in Nederland. Wordt daartoe eerst later overgegaan, na aanvankelijke teleurstelling, dan zal verbetering niet meer volledig te bereiken zijn.

De wenschen der ouders omtrent de uitoefening der voogdijschap kunnen worden vastgelegd in een notarieele acte, dan wel in eene volmacht op zegel (in Nederland f 0.30, in Indië f 1.50).

Inlichting van den gedelegeerde:

Het is noodig dat de ouders den gedelegeerde zoo volledig mogelijk omtrent den pupil inlichten.

De gedelegeerde dient op de hoogte te worden gesteld van de karaktereigenschappen van den pupil; van diens levenswijze en gezondheidstoestand in Indië, met name welke ziekten hij heeft doorge-

maakt; van het onderwijs dat genoten is, ook op godsdienstig gebied; van het doel, dat men zich voorstelt te bereiken; van den aard der woonplaats, die men wenschelijk acht (groote of kleine gemeente); van den aard van het gezin, waarin opname wordt gewenscht; van de wijze waarop vacanties kunnen worden doorgebracht; van de familieleden of bekenden, die in dringende gevallen gehoord kunnen worden en tenslotte van de wijze, waarop de reis naar Nederland zal worden gemaakt en eventueel het afhalen bij aankomst zal worden geregeld.

Deze inlichtingen zullen aan het hierboven vermelde adres van den eersten gedelegeerde gezonden behooren te worden, niet later dan twee maanden vóór het vertrek van den pupil uit Indië.

Aan den pupil behoort bij zijn vertrek naar Nederland te worden medegegeven een uittreksel van zijn geboorteacte, benevens andere belangrijke stukken, zooals diploma's, puntenlijsten en dergelijke, met opdracht — in het geval van voogdijschap — deze stukken aan den voogd in bewaring te geven.

Voorts behoort eene regeling te worden vastgesteld omtrent de geldverstrekking.

Ter voorkoming van moeilijkheden in buitengewone gevallen (ziekte, onvoorziene uitgaven, uitblijven van de periodieke geldzending door onvoorziene omstandigheden, enz.) behooren ouders, die ten behoeve van het geldelijk beheer gebruik maken van den bijstand der gedelegeerden, een reservebedrag, ten bedrage van een of tweemaal de maandelijksche geldzending, ter beschikking van den gedelegeerde te stellen.

Kosten:

Ten dienste van ouders, die te dezer zake geene ondervinding hebben, volgen hieronder eenige opgaven omtrent de kosten van opvoeding in Nederland.

De in Nederland te besteden kosten van eerste uitrusting bedragen ongeveer f 200 à f 300. Daarenboven kan een rijwiel (kosten ongeveer f 100) moeilijk worden ontbeerd.

De kosten van huisvesting (kostgeld) beloopen in den regel f 70 à f 125 per maand.

Indien deze kosten niet hooger zijn dan bovenvermeld minimum ad f 70 en het schoolgeld niet meer beloopt dan ongeveer f 120 per jaar, moet men als gezamenlijke kosten gemiddeld per maand rekenen op de volgende bedragen:

Voor een leerling op de lagere school ongeveer f 110.—.

Voor een leerling op een rijks-middelbare school ongeveer f 135.—.

Voor een leerling op een bijzondere of gemeentelijke middelbare school ongeveer f 155.—.

Voor een student ongeveer f 150 aan de Landbouwhoogeschool; aan de andere universiteiten f 175.

In bovenstaande cijfers zijn de kosten van boeken, schoolgeld of collegegeld en zakgeld begrepen. Zij zijn te beschouwen als een *minimum*.

Zij, wier kinderen geen recht hebben op vrijen terugtocht voor landsrekening, behooren de overtochtskosten 2e klasse te deponeeren bij eene bankinstelling te 's-Gravenhage ten name van de gedelegeerden; zulks om moeilijkheden te voorkomen bij terugkeer hunner kinderen, hetzij in een onverwacht geval of bij beëindiging der opleiding.

Later te treffen regelingen:

Het voorafgaande vermeldt alleen datgene, wat bij den aanvang der opleiding in Nederland geregeld behoort te zijn. Hetgeen daarna in het belang van den pupil te regelen overblijft, zal in nader overleg tusschen de ouders en den voogd zijn vast te stellen.

In Indië op zegel van f 1.50
In Holland op zegel van f 0.30

GENERALE VOLMACHT.

Ondergeteekende, (naam en voorletters voluit), van beroep . . . . , te . . . . , verleent bij dezen in zijn (haar) hoedanigheid van (vader, moeder, voogd, voogdes) algemeen volmacht aan de heeren W. Meyer, Oud-Inspecteur van het Inlandsch Onderwijs in Nederl.-Indië, B. Hoekstra, Oud-Adjunct-Inspecteur van dat Onderwijs, en H. Rosier, Oud-Directeur bij het Voortgezet Inlandsch Onderwijs, allen Gedelegeerde van de Studie-Commissie van de Vereeniging „Oost en West" en allen wonende te 's-Gravenhage,

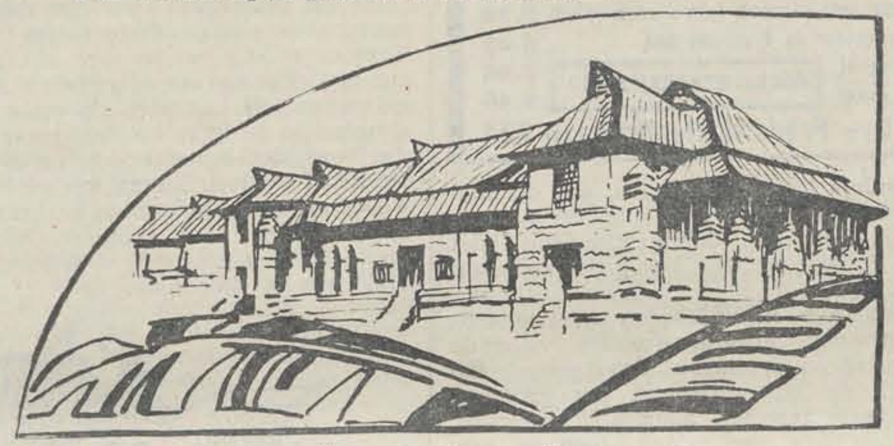
om het toezicht op te nemen en de ouderlijke macht uit te oefenen over zijn (haar) minderjarige(n) (zoon, dochter, kinderen) (naam en voornamen voluit), geboren te. . . . op den. . . . 19 . ., en om alles te doen, wat hun in het belang van zijn (haar) kind (kinderen) noodig dunkt, met recht van overdracht.

(Woonplaats en datum). (Handteekening)

Efficiency is een geestelijke eigenschap; niet een technische methode. Onvoldoende kennis van het Engelsch heeft die dwaling doen onstaan. (Maandblad „Succes").

Fransche schoolkinderen over het Nederlandsche paviljoen in Vincennes.

Een alleraardigste prijsvraag van propagandistische waarde.

Op initiatief van de Alg. Ned. Ver. voor Vreemdelingenverkeer te 's Gravenhage, die daarvoor contact zocht en verkreeg met de vereeniging „Nederland—Frankrijk" en met de vereeniging „Nederland in den Vreemde", werd het vorige jaar met de volle medewerking van het Fransche departement van Onderwijs, een prijsvraag uitgeschreven, met het doel, een oordeel te vernemen van de Fransche jeugd over het Nederlandsche paviljoen op de Koloniale Wereldtentoonstelling in het Bosch van Vincennes. Jongens- en meisjes-leerlingen van H.B.S., gymnasia, lycea en normaalscholen, tusschen den teeftijd van 14 en 17 jaar, konden aan dezen „wedstrijd" meedoen. De opgave was, de indrukken weer te geven van een bezoek aan de Koloniale tentoonstelling en aan het Nederlandsche paviljoen.

Dit „concours" is een groot succes geworden. De jury bestond te 's Gravenhage uit Henry Asselin, dr. Ott de Vries, dr. van der Wijk en jhr. Jan Feith als voorzitter. Van de dertig zeer goede opstellen werden er twaalf uitgezocht en „bekroond", afkomstig van 2 meisjes en 10 jongens. Aan alle deelnemers en deelneemsters werd het boek van Henry Asselin over ons land gezonden, maar aan de twaalf uitverkorenen is een gratis bezoek van een week in de a.s. Paaschvacantie aangeboden, waarbij natuurlijk onze groote havens, de bloemenvelden en de Zuiderzeewerken niet zullen worden overgeslagen.

***

Robert Borget, leerling van het lyceum Ronçard in Vendôme, heeft bijzonder veel werk van zijn

inzending gemaakt. Hij heeft zijn tekst van O.-I.-inkt-illustraties voorzien, die werkelijk zeer goed geslaagd mogen worden genoemd. Wij hebben er hieronder enkele gereproduceerd. De gedachten, welke bij hem opgekomen zijn gedurende een bezoek aan het Nederlandsche paviljoen op de Koloniale tentoonstelling in Vincennes heeft Robert Borget aldus omschreven:

.... Toen ik voor de eerste maal op de Koloniale tentoonstelling kwam — ik ging binnen door de Porte de Reuilly — geraakte ik in geestdrift door de schoonheid van hetgeen ik te zien kreeg. Ik waande mij verplaatst temidden van de wondermooie paleizen uit de „Duizend en één Nacht". Links van mij verrees het indrukwekkende gebouw van den Inlichtingendienst; het straalde je tegen met zijn blanke muren. Vóór mij strekte zich een laan uit, waar het krioelde van bezoekers, met aan weerszijden sierlijke paviljoens. Aan het einde ervan teekenden zich de bruine en grillige silhouetten af van de torens van den tempel van Angkor. Ik liep de laan af en kwam voor den tempel, dien ik eerst van buiten bewonderde, waarna ik er binnen ging. Daarna vervolgde ik mijn wandeling. Gedurende mijn wandeling kwam ik in gesprek met twee menschen ,die, evenals ik, voor de eerste maal op de tentoonstelling kwamen. We liepen eerst tusschen de gebouwtjes van Tunis door en toen, omdat wij reeds met zooveel lof hadden hooren spreken over het paviljoen van Nederlandsch-Indië, sloegen wij den weg in naar dit gebouw.

Wij troffen nog een vriend aan van een mijner metgezellen, die aanbood ons als gids te dienen. Dat aanbod namen wij aan. Na een kwartiertje geloopen te hebben, kwamen wij bij het paviljoen aan.

Onze gids gaf ons de volgende uiteenzettingen:

— U weet, dat het eerste paviljoen verwoest werd door een hevigen brand. Hebt u er foto's van gezien?

— Neen.

— O, het was schitterend! Het was gebouwd in denzelfden stijl als dit, maar 't was veel grootscher, dank zij de twee hooge torens. Het getuigde op indrukwekkende wijze van de macht van het Nederlandsche Koloniale Rijk. Het was een belichaming van de Khmerische en Maleische architectuur. Het was misschien rijker versierd dan dit tweede paviljoen; vooral de toegangsdeur, gemaakt naar het voorbeeld der tempelpoorten van het eiland Bali, was een waar meesterstuk van Maleische kunst. Maar bedenk, dat het paviljoen, wat ge nu ziet, werd opgebouwd en ingericht in ongeveer vijftig dagen. Welk een mooie les van volharding en moed hebben de Hollanders ons daarmee gegeven!

Wij kwamen naderbij om nauwkeurig de details der versiering aan den buitenkant van het paviljoen in oogenschouw te nemen. Terwijl wij dit deden, merkte een van mijn nieuwe vrienden de inlandsche woningen op en vroeg:

— Al die kleine gebouwtjes zijn ongetwijfeld opgetrokken geheel overeenkomstig de huizen, welke men op de eilanden vindt?

— Ongetwijfeld, kijk ook eens goed naar de dakbedekking, die lijkt heel veel op die van het hoofdpaviljoen.

— Ja. En weet u waar zij van gemaakt is?

— Het zijn een soort plankjes van „ijzerhout", aan de uiteinden puntig toegesneden. Men noemt ze „sirappen". Zij worden bijeen gelegd, zoodat de een de ander gedeeltelijk dekt, op de wijze, waarop wij onze dakpannen vastleggen.

***

— Ziet ge het verschil in de versieringsmotieven van het Nederlandsche paviljoen en den tempel van Angkor? De uitgebeelde figuren hebben meer grijnzende gezichten en, over het algemeen, zijn de kleuren levendiger bij de Maleiers. Dit alles geeft aan de Nederlandsche monumenten een minder streng karakter en daarom geef ik er de voorkeur aan boven de gebouwen en het beeldhouwwerk van den Khmerischen stijl.

— Vindt gij ook niet, dat er een grootere souplesse in de lijnen is bij de eilandbewoners?

— Ja, misschien 't meest in de lijnen van de dakconstructie. Maar laten wij ons niet te lang ophouden, opdat wij ook het interieur rustig kunnen zien.

— U hebt gelijk, laten wij binnen gaan, zei ik.

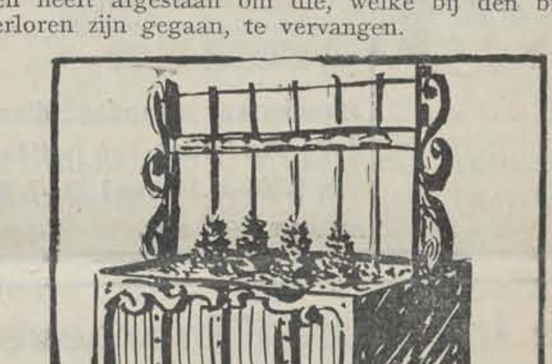

— De ontvangstzaal is werkelijk mooi, zei een van mijn vrienden. Kijk eens naar die sterk gekleurde schilderingen, welke door het verguldsel nog beter uitkomen.

— Ja, zei onze toevallige gids, maar in het, nu verbrande paviljoen, was deze zaal geheel van marmer en veel rijker versierd.

— Merk ook eens op, hoe mooi de kostbaarheden zijn en op welk een kunstzinnige wijze zij zijn geciseleerd.

— Het schijnt, dat de Koningin deze kostbaarheden heeft afgestaan om die, welke bij den brand verloren zijn gegaan, te vervangen.

Wij gingen nu over een binnenhof, versierd met drie indrukwekkende beelden van Boeddha. Wij kwamen toen in een zaal, waarin twee diorama's mijn beide vrienden in vervoering brachten. Ik zelf vond ze ook zeer goed geslaagd; zij gaven een volmaakten indruk van de perspectief. De een stelde voor het oogsten van de rijst, de andere van de cacao.

De volgende zalen waren gewijd aan de geschiedenis van het koloniale werk van Nederland, aan de economische positie en aan de algemeene inwendige organisatie van Nederlandsch-Indië.

— Wat betreft het koloniseeren, kan — zei de gids — geen ander volk ter wereld zich er op beroepen, zóóveel ondervindingen te hebben als het Nederlandsche volk. Het heeft zijn aanspraken op de eilanden doen gelden in de laatste jaren van de 16de eeuw. Gedurende meer dan drie honderd jaar heeft het zich ingespannen deze gebieden zoo goed mogelijk te koloniseeren.

— De Hollanders hebben begrepen, dat de handel hun grootste hulpbron beteekende en daarom zien wij hen, in den loop der geschiedenis, met hardnekkigheid er voor vechten, een groot koloniaal rijk te stichten.

— Zij hebben alle moeilijkheden overwonnen; zij hebben oerwouden gekapt, gronden voor de cultures geïrrigeerd en moerassen drooggelegd. Op deze wijze werd de uitgestrektheid der gronden, voor den landbouw geschikt, aanzienlijk vergroot.

Wij waren nog aan het praten, toen ik mij, zonder dat ik er iets van bemerkt had, plotseling zag staan voor een tooverstok, met groote handigheid gebeeldhouwd en op hetzelfde oogenblik ontdekte ik, dat mijn drie metgezellen in de menigte verloren waren gegaan.

Ik herinnerde mij wat ik had gehoord en, daar de gids Angkor had vergeleken met het Nederlandsche paviljoen, deed ik moeite de verschillen te ontdekken tusschen de Fransche bezittingen in Indo-China en de Nederlandsche bezittingen in den Maleischen Archipel.

Zij liggen niet ver van elkaar en zij worden bewoond door analoge rassen of door rassen, welke na aan elkaar verwant zijn. De levensvoorwaarden voor den Europeaan zijn er gelijk, maar terwijl Indo-China Fransch bezit is sedert vijf-en-zeventig jaar, zijn de eilanden van den Maleischen Archipel Nederlandsch bezit sedert drie eeuwen. Bovendien werd bij ons een begin met de kolonisatie gemaakt na een wreeden oorlog, terwijl onze Nederlandsche buren er mede beginnen konden zonder dat er noemenswaard bloed vergoten werd.

Intusschen, het doel dat beide volkeren zich hebben gesteld is hetzelfde: de koloniale gebieden beschaven en den handel tot grootere ontwikkeling brengen.

Een der voornaamste doelwitten van de Koloniale Tentoonstelling was juist 'n band te leggen tusschen de naburige bezittingen van verschillende koloniale mogendheden.

Nederland heeft dit zeer goed begrepen en het heeft ons daarom zijn bewonderenswaardige inwendige organisatie van zijn koloniën laten zien.

Ten behoeve van het onderwijs, buiten de scholen om, hebben zij verplaatsbare bibliotheken in het leven geroepen. Het zijn groote vrachtwagens, speciaal ingericht voor het vervoer van boeken. Zij doorkruisen in alle richtingen het land, zoodat iedereen er gebruik van kan maken, iets uit die boekenverzamelingen kan leeren of er zich mede verpoozen.

De lepra is een der geesels, die het land teisteren, maar die men met kracht heeft bestreden. De lepra-lijders worden geïsoleerd in leprozerieën, kleine dorpen, die voor den bezoeker een bron van wetenswaardige dingen vormen. Op de daken der huizen zijn dierenkoppen bevestigd, overblijfsel van een bijgeloof, dat de beschaving nog niet geheel heeft kunnen laten verdwijnen.

De Hollanders hebben de koloniale financiën op een origineele wijze in beeld gebracht. Zij maakten daarbij gebruik van een geldkist, gevuld met geldstukken en waarvan de verschillende vakjes correspondeerden met de verschillende afdeelingen van financieele organisatie. Op deze wijze bereikte men, in alle onderdeelen, dat de toeschouwer door het tentoongestelde bekoord werd en tegelijk ook geïnteresseerd. Trouwens er viel veel te leeren in dit paviljoen, want de wijze, waarop de inlichtingen werden gegeven, trof de verbeelding, waardoor 't geheugen ze gemakkelijker kon vasthouden.

Zoo is Nederland voor den dag gekomen, geheel overeenkomstig de bedoelingen van de Koloniale Tentoonstelling, welke niet alleen beoogde te zijn een groepeering van uitgezochte attracties en mooie gebouwen; zij had niet als eenig doel nietsdoeners aangenaam bezig te houden, maar haar voornaamste doel was, den bezoekers de ver-af gelegen koloniale gebieden te doen leeren kennen, hun te laten zien, welke zeden en gebruiken er heerschen, de belangstelling voor deze gebieden bij jonge menschen op te wekken en mede daardoor de koloniale roeping aan te moedigen.

Van Week tot Week.

Van Maandag 29 Februari tot Zondag 6 Maart.

De *Regeering heeft aangekondigd, dat de in studie zijnde verhooging van de weduwen- en weezenpensioenen* van Europeesche ambtenaren zoo snel mogelijk zal worden afgehandeld;

dat zij zich vereenigt met het rapport inzake de *Zondagsrust* in de havens, doch verder overleg noodzakelijk acht en dat omtrent de *beletselen voor de studie van Indonesische studenten* aan de universiteit te Cairo inzake passen en visa door haar bij de Egyptische regeering stappen zullen worden gedaan, indien haar concrete bezwaren worden voorgelegd.

Bij de behandeling van de *Ponden-transactie* is een motie-Thamrin, betreurend, dat de Volksraad niet is geraadpleegd, verworpen met 28 tegen 24 stemmen De *opbrengst van de verhooging van de accijns* op gedistilleerd wordt door de regeering geschat op *f* 1.500.000, die van de *vennootschapsbelasting* over 1932 op 16,3 pct. der opbrengst over 1928. De regeering wijst bij de *crisisheffing op het inkomen* alle concessies af, behalve van de verhooging van den toegelaten kinderaftrek van drie op vijf procent. De Volksraad aanvaardt z. h. s. een motie-Roep (PEB.), dat de *aanschaffing van alle goederen voor het Indisch gouvernement* in de eerste plaats in Indië moet geschieden, met inachtneming van redelijk concurreerende prijzen en dat de Nederlandsche aanschafingsdienst rechtstreeks ondergeschikt zal zijn aan de Indische regeering en dus ook aan den Indischen aanschaffingsdienst;

met 30 tegen 19 stemmen wordt de motie-De Dreu verworpen tot *wijziging van het Vejahoma-contract*, desgewenscht met ontbinding van de huidige overeenkomt en met 35 tegen 17 7stemmen de motie-Ratulangi aangenomen, dat aan de beslissing omtrent de wijziging, vaststelling van de richtlijnen van 's lands houtvervreemdingspolitiek behoort vooraf te gaan, met instelling van een deskundige commissie die binnen een jaar verslag zal uitbrengen, waarover debat in den Volksraad mogelijk is.

Aangenomen is een amendement-Van Lonkhuyzen (C.S.P.) tot *aftrek van de contributie der vakvereenigingen* van de inkomstenbelasting, met 27 tegen 21 stemmen. De regering nam een amendement-Sandkuyl (Ec. Bel.) over om, wanneer het *zuiver inkomen voor 1932 40 pct. beneden* den grondslag blijft, geheele of gedeeltelijke *ontheffing te verleenen van crisis-opcenten*, zoomede aftrek van *verplichte bijdragen aan pensioenfondsen* van employé's tot een maximum van *f* 800. De Volksraad nam met 25 tegen 26 stemmen een amendement-Van Lonkhuyzen aan tot *aftrek van levensverzekeringpremie* tot hetzelfde maximum. Met 28 tegen 23 stemmen werd verworpen een amendement-De Dreu (I.S.D.P.) voor het *invoeren van sterke progressie*, terwijl met 38 tegen 11 stemmen de *voorstellen inzake de crisisopcenten* op de inkomstenbelasting met 41 tegen 9 stemmen een motie-Ratulangi (N. I. V. B.) aangenomen werd tot het heffen van een *uitvoerrecht op aardolie*.

Ten slotte zijn de ingediende ontwerpen inzake de crisis-heffing op de *inkomstenbelasting* en de verhooging van den *benzineaccijns* conform de voorstellen der regeering aangenomen.

De Volksraad heeft met 40 tegen 11 stemmen gunstig geadvieseerd ten aanzien van de tijdelijke

buitenwerkingstelling van artikel 16 van de Comptabiliteitswet en daarmede in principe de *verhooging van de opcenten op de invoerrechten* goedgekeurd, overeenkomstig het voorstel der regeering, behoudens de uitzondering ten aanzien van de ongebleekte en gebleekte katoenen goederen;

na een kort en scherp debat verworpen de drie voorstellen inzake de *positieregeling van den Volksraad;*

met 29 tegen 23 stemmen aangenomen een amendement-Mochtar (Nat.) om den bestaanden *belastingvrijdom voor volkshoofden* geheel te handhaven.

De Volksraadsleden mr. Hamer (Vad: Club), de Hoog (I.E.V.) Roep (P.E.B.) en mr. van Helsdingen (C. S. P.), hebben de regeering gevraagd hoe zij zich voorstelt een *eventueele verdere korting op de salarissen* van de ambtenaren vast te stellen, of de regeering bereid is de daartoe strekkende maatregelen niet zonder voorafgaand overleg met den Volksraad te nemen en de ambtenaarsorganisatie te hooren.

De Volksraad heeft een motie-Van Lonkhuyzen, waarin de Regeering werd verzocht een commissie van onderzoek te benomen inzake de opheffing van het College van Gedelegeerden, verworpen met 41 tegen 9 stemmen, waarna een tijdens het debat ingediende motie-De Hoog, waarin de Voorzitter van den Volksraad wordt uitgenoodigd zulk een commissie te benoemen, is aangenomen met 26 tegen 21 stemmen

De buitengewone zitting van den Volksraad is den 5en dezer met een rede van den voorzitter, waarin den regeeringsgemachtigde voor financiën hulde werd gebracht, gesloten.

Op de bestuursconferentie is besloten tot het verleenen van ontheffingen van betaling van landrente voor 1932 van 10 tot 30 procent.

Binnenkort wordt een ordonnantie ingediend ter verhooging van den accijns op gedistilleerd.

Het Centraal Kolonisatie Comité is ontbonden onder dankbetuiging voor de loffelijke wijze waarop het comité zich van zijn taak heeft gekweten.

Te Koeta Radja heeft zich een comité gevormd om te protesteeren tegen het invoeren van de Atjehsche taal als voertaal op de Atjehsche scholen. Het wendde zich tot de nationale fractie in den Volksraad om steun.

De Kon. Paketvaart Mij. voert met ingang van 1 April een salariskorting in van 10 procent voor directie, Europeesch en Inlandsch personeel.

Bij de reorganisatie van het Proefstation te Pasoeroean zijn 15 personen ontslagen. Allen krijgen een jaar salaris, terwijl eenigen hunner in Holland worden gedetacheerd.

De residentierechter besliste in de zaak van een employé, die op arbeidsovereenkomst was aangesteld bij de Machinefabriek Braat en ontslagen aangezien hij weigerde een korting te aanvaarden, waarna hij de firma een proces aandeed, dat een werkgever geen korting mag toepassen op salaris, vastgesteld bij arbeidsovereenkomst. De residentierechter overwoog o.m., dat in het algemeen mag worden gesteld, dat de wereldmalaise op zichzelf aan geen enkelen werkgever het recht geeft het loon te verlagen. De door eischer ingediende eisch tot schadevergoeding werd gehalveerd.

Vooraanstaande persoonlijkheden uit de cultuurwereld in den Oosthdoek van Java hebben het plan opgevat om op het Idjenplateau een grootsch monument op te richten ter nagedachtenis aan den pionier der Oosthoeksche cultures David Birnie.

In tegenwoordigheid van burgerlijke en militaire autoriteiten zijn proefnemingen gedaan met een de Ooievaar identiek toestel teneinde na te gaan of de in Nederland toegelaten maximale belasting van 5250 KG. voor Ned.-Indië overbelasting beteekent. Het toestel startte vlot van het drassig terrein en voldeed geheel aan de eischen voor startlengte en klimsnelheid, zoodat op 600 M. van het startpunt de voorgeschreven hoogte van 20 M. was bereikt.

De Handelsvereeniging te Soerabaja heeft per rekest bezwaren van verschillende importeurs tegen de opcenten op de invoerrechten aan den landvoogd meegedeeld.

Gemeld wordt dat de notaris te Bodjonegoro die, om een principieele beslissing uit te lokken, grafschennis pleegde te Soerabaja, en deswege werd veroordeeld tot een dag gevangenisstraf, welk vonnis in hooger beroep is bevestigd, bij wijze van gratie een boete kreeg van *f* 100.

De Inlanders in de peststreken ageeren op aanstoken van de plaatselijke S.I.-afdeeling tegen de miltpunctie. De aan pest gestorvenen worden in het geheim begraven.

In Sigli zijn duizenden mannen, met achterlating van vrouwen, kinderen en bezittingen onder leiding van hun hoofd uit Oelèë Leh verhuisd naar Triënggadèng, als uiting van trouw aan den uit zijn ballingschap daar teruggekeerden oelèëbalang Teukeu Sabi. Deze was ingevolge klachten van den oelèëbalang van Samalanga één jaar verbannen en zou nu, daar hij verontschuldigingen had aangeboden, die aanvaard waren, volgens de adat in zijn waardigheid moeten worden hersteld, hetgeen door den zelfbestuurder van Samalanga geweigerd wordt. De uitgewekenen, die ongewapend zijn, gedragen zich rustig De autoriteiten hielden besprekingen te Samalanga, Bireuen en Trienggadèng. Als compromis is gesuggereerd het ontslag van den tegenwoordigen, ongeschikten zelfbestuurder van Oelèëglé, die zou worden opgevolgd door den jongeren broer van Teukoe Sabi, die te Medan de H. B S. bezoekt onder voogdij van zijn oom.

Blijkens de ontwerp-begrooting van Curaçao voor 1933 bedraagt de raming van inkomsten *f* 7.298.000, van uitgaven *f* 7.275.000, met inbegrip van *f* 1.200.000 aan aflossing en rente van opgenomen kasgelden.

Be richtgeving hoofdzakelijk ontleend aan Aneta en de N. R. Ct.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt

Dr. Hermann Goetz over „Indische Malerei".

Iets belangrijks over Indische kunst te mogen vernemen, komt hier zóó hoogst zelden voor, dat men zou meenen, dat de kleine Louis XV-zaal van *Pulchri Studio* vol belangstellenden zou zijn gestroomd, toen onlangs de aan het „Instituut Kern" te Leiden verbonden deskundigen, *Dr. H. Goetz*, er eene met lichtbeelden geïllustreerde voordracht over zou houden, voor de leden der Vereeniging „Vrienden der Aziatische Kunst".

Toen dit ongelukkigerwijze niet het geval bleek te zijn — er waren nauwelijks een twintigtal toehoorders; de leden van bovengenoemd Haagsch schildersgenootschap schitterden door afwezigheid — uitte de heer *Th. van Erp*, die spreker inleidde, de hoop, dat dit te Amsterdam zeker beter zou zijn, als dezelfde lezing herhaald werd in de aula der Rijksacademie voor Beeldende Kunsten, waarbij de leerlingen dier inrichting ook aanwezig zouden zijn.

Het is echter te hopen, dat de spreker daar zijn voordracht niet zoo vlug afgelezen zal hebben, als hij te 's-Gravenhage deed, waar hij voor iemand, die de Duitsche taal niet volkomen machtig is, haast niet te volgen was, zoodat het oordeel der aanwezigen eenstemmig luidde: Wat zouden wij deze interessante voordracht gaarne eens rustig lezen en de foto's er bij bekijken!

Wellicht zal hiertoe nog wel eens gelegenheid zijn, want, naar wij van den heer *Van Erp* vernamen, is er veel wetenswaardigs van *Dr. Goetz* verschenen op dit gebied, o.a. over de historische ontwikkeling der Javaansche Kris, en betreffende de verschillende tijdperken der Aziatische kunstuitingen. Daarom ook wenschten wij, aan de hand van een verslag over bovengenoemde voordracht, dat wij in het jongste nummer van het „Maandblad voor Beeldende Kunsten" aantroffen, er hier nog eens de aandacht op te vestigen.

Om te beginnen wees spreker er op, dat „Indische Schilderkunst" een onderwerp is, even omvangrijk als „Europeesche schilderkunst", zij kunnen beide in verschillende groepen onderverdeeld worden, o.a.: in antieke, middeleeuwsche en moderne, niettegenstaande de klassieke traditie, welke hen onderling verbindt. Over de aller-modernste Indische schilderkunst zou spreker 't dien avond echter niet hebben. Hij deelde o.m. mede:

De eerste bloei der Indische kunst valt samen met den glansrijken tijd (4e tot 7e eeuw n. Chr.), waarin het oude Indië, voor een aanzienlijk gedeelte, onder de *Gupta* keizers, in één geweldig rijk vereenigd, het aanzijn schonk aan de klassieke traditie, welke tot aan de verovering van het land door de Mohamedanen, ten grondslag gediend heeft voor de verdere ontwikkeling van kunst en cultuur. Traditie, die heden ten dage zelfs niet slechts in Vóór-Indië, maar ook in Tibet, China, Japan, Achter-Indië en Indonesië voortleeft.

In tegenstelling met vele bewaard gebleven belangrijke dichtwerken, als *Sakuntala Vasantasena* enz. is van de grootsche schilderkunst der eerste bloeiperiode, behalve enkele brokstukken, slechts één groot monument overgebleven: de Centraal-Indische rots-kloosters van Ajanta. Hier vindt men de kunst eener reeds overrijpe, oververfijnde *Hochcultur*, die, in weerwil van haar religieuze motieven, geenszins ascetisch, doch van vreugde over het aardsche leven vervuld is.

Evenals in de uiterst sensitieve, gesublimeerderotische, uit een edele geestesgesteldheid voortvloeiende, doch wellicht reeds eenigszins decadente, gelijktijdige dichtkunst, vindt men in de schilderingen van Ajanta vreugde in het beleven der natuur en piëteitvolle overgave aan haar, met den cultus

van vrouwen, mode en opschik, die op eigenaardige wijze vereenigd, met de hoogste mystiek en *Welt-speculation* samenhangen. Spreker wees vervolgens op de, na den inval der Hunnen, gevolgde instorting van het Rijk der *Gupta's*, hij herinnerde aan de daarna komende machts-opleving onder het Rijk der *Pala*-koningen en aan de vermaardheid van het geestelijke regilieuze, artistieke en wetenschappelijke centrum: *Nalanda*, dat eertijds, ook in de kunst, de geheele Budhistische wereld beheerschte.

De schaarsche overblijfselen uit de 13de tot 15de eeuw toonen den geleidelijken terugkeer tot een primitieven stijl, doch in het laatst der 15de eeuw heeft de wedergeboorte der Indische schilderkunst plaats, tegelijk met den grooten opbloei van het geestelijk leven, dat geschraagd werd door de vorming van het nieuwe Wereldrijk onder de nakomelingen van *Tamerlan*. Zijn beste heerschers, de *Moghuls*, gingen ernstig te rade bij den Noord-Indischen *Rajput*-Adal; zoo ontstond een voor beide partijen belangrijke ruil van cultureele goederen. Hieraan is de *renaissance* der Indische schilderkunst te danken.

Omdat echter de tegenstelling tusschen Hindoe's en Mohamedanen nooit geheel kon worden overbrugd, kwamen er twee richtingen naast elkander, die in groote lijnen, zoowel wat stijl als techniek betreft, overeenkomst vertoonen, doch in voorstelling, levensopvatting en stemming twee geheel verschillende tradities vertegenwoordigen. De kunst der Hindoe's is meer decoratief, vermijdt alle details en is op harmonische lijnen en felle kleuren gericht. Zij legt een voorliefde voor ridderlijk-mystische idealiseering van het leven aan den dag. In tegenstelling daarmede waren de Moghul's, de van elders komende veroveraars, sterk gemengd met vreemde elementen en weinig aan tradities gebonden, „*Realpolikers*", die het leven materialistisch opvatten en open stonden voor vreemde invloeden van Chineeschen, Perzischen en Europeeschen kant. Zij waren voortreffelijke portret en natuurschilders in fijn genuanceerde kleuren.

Van beide richtingen vertoonde spreker mooie voorbeelden bij de reeks zijner lichtbeelden.

In de 17de eeuw beleefde de Moghul-schilderkunst haar bloeitijd. Onder den grooten veroveraar en philosoof *Akbar* werden zij aangevuurd en geenthousiasmeerd, gelijk de Romeinen onder *Augustus*. Daarna echter begint het verval. Meer en meer verdwijnt de belangstelling in de vrije natuur, voor het leven aan het hof, in plaats van geestdrift komt pronkzuchtige routine. In de 18de eeuw is er nog wat charme in de kunst, doch tegen de 19de eeuw gaat zij geheel te gronde, daar er ook van hooger hand geen belangstelling voor was, geen „*Anregung*", en bestellingen uitbleven.

Toch beleefde juist in dien tijd de Indische schilderkunst onder leiding van den adel uit de afgelegen bergen van de Panjab een schoone bloeiperiode. Er ontstond „een verfijnde sprookjeskunst, een subtiele, romantische vereering der vrouw", zooals spreker het uitdrukte. Volgens hem was deze *troubadour*-kunst, toen de kleine staten in het kader der groote wereldpolitiek traden, echter tot den ondergang gedoemd.

Hij eindigde zijn lezing met de vraag: wat is de beteekenis van dezen tweeden opbloei der Indische schilderkunst?

Ofschoon een „kleinkunst" had zij zooveel uitnemende kwaliteiten, dat niemand minder dan *Rembrandt* haar heeft weten te waardeeren en hoewel zij nooit het peil der vroeg-Indische monumentale schilderingen bereiken kon, heeft toch deze Aziatische kunst de deugd gehad, dat zij niet in *hiëratische* formules verstarde, doch vrij scheppend, het menschelijke element van het meer recente Oosten den Westerling nader bracht.

Wij op onze beurt, vragen:

Valt uit de lezing van *Dr. Goetz* niet menige goede les voor Nederland en Indonesië te trekken, juist wat betreft de inheemsche kleinkunst in den Archipel, al beweegt die zich niet zoozeer op het gebied der schilderkunst?

Zouden van kunstzinnigen uit beide landen ook niet zooveel enthousiasme en aanvuring kunnen uitgaan, dat die een bevorderenden, tot nieuw leven opwekkenden, invloed op het Indonesische kunsthandwerk uitoefenen.

En zouden daardoor vanzelf niet de hoogere menschelijke eigenschappen van West en Oost, in den tegenwoordigen en toekomenden tijd, onderling beter begrepen en tot elkander gebracht worden?

Rust niet op Nederland de schoone taak daartoe het initiatief te nemen niet alleen, maar er ook, zonder weifelen, zijn beste krachten aan te wijden?

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschr.

I. Uit de Europeesche Pers.

Een onderhoud met Dr. A. D. A. de Kat Angelino.

De *Java-Bode* (2/2) geeft een verslag van een persgesprek te Batavia met Dr. A. D. A. de Kat Angelino over *Japan's behoefte aan Chineesche markten* en over *het Standaardboek ‚Oost en West en het Pacific Institute. Japan* dankt aan zijn industrie de groote toename van zijn bevolking. De niet-landbouwende bevolking vond tot dusver emplooi in de industrie en indien deze erin slaagt om grondstoffen te verkrijgen en haar producten regelmatig naar het buitenland af te zetten, zal Japan, omdat er geld heenstroomt, in staat zijn voedsel te koopen voor het deel van de bevolking, dat in den landbouw geen emplooi zou kunnen vinden. Maar het hebben van markten, die de producten regelmatig opnemen, is noodig. Daarom zijn de Chineesche markt en de grondstoffen van Mandsjoerije van zulk een ingrijpend belang voor Japan. Het betrekt er grondstoffen vandaan en voert er naar uit. In de laatste 15 jaren is er herhaaldelijk stagnatie in den uitvoer gekomen, omdat de Chineezen verschillende keeren den boycot over Japansche goederen hadden afgekondigd. De wensch om een einde te maken aan de mogelijkheid van nieuwe anti-Japansche economische acties, heeft Japan er waarschijnlijk ook toe gebracht om zich vaster te vestigen in het gebied, waarop het voor zijn welvaart zoozeer is aangewezen. Nu Japan eenmaal begonnen is, zal het ook doorzetten. *Het belang van het Oosten en het Westen* eischt niet de tegenstelling, doch de samenwerking. Hoe ouder de wereld wordt, hoe meer wij zien dat alle landen elkander noodig hebben voor hun eigen economischen bloei. *In het Oosten en in het Westen* zijn geweldige veranderingen zich aan het voltrekken. Het Oosten wordt uit zijn rust gehaald door moderne invloeden. Het is te betreuren dat de leiders van de Inheemsche beweging het dikwijls meer zoeken in de politiek dan in de economische ontwikkeling. Op maatschappelijk gebied ligt nog zulk een geweldig veld braak, dat daar beter werk te verrichten is dan in de politiek. *Het Pacific Institute*, dat onlangs te Shanghai vergaderde, is een gunstig teeken van een betere samenwerking tusschen Oost en West. Het is geen officieele instelling en de Regeeringen worden er zooveel mogelijk buiten gelaten. Alle soorten groepen zijn er vertegenwoordigd, geleerden, industrieelen, reeders, journalisten. Er werden te Shanghai o.a. besproken de moeilijkheden tusschen Japan en China; de wijze waarop getracht is elkanders meening te begrijpen, doet redelijke verwachtingen voor de toekomst koesteren. *De heer De Kat Angelino zou ook gaarne zien dat er een Nederlandsche groep, zoowel in Nederland als in Indië, van het Instituut werd gevormd.* De verhoudingen tusschen de volken om den Pacific zijn reeds nu van zulk een overwegend gewicht — en niet alleen voor de landen, die er aan gelegen zijn — dat alle mogelijkheid van frictie ook anderen raakt. Hoe beter zij daarom elkaars moeilijkheden op objectieve wijze leeren begrijpen, des te zuiverder zullen zij staan tegenover de andere landen. En in die richting zoekt het Instituut den weg om conflicten in den Pacific zooveel mogelijk te voorkomen.

Correspondenties uit het Buitenland treffen wij o.a. aan in de *Deli Crt.* (1 t/m. 5/2, 3de bl.) en het *Soer. Hbl.* (25 t/m. 30/1, 1ste bl.). De *Java-Bode* schrijft over „De oorlog in en om Shanghai" (30/1, *Observer*), „De strijd op Chineesch grondgebied" (1/2, *J. E. J.*) en „De verwikkelingen in het Verre Oosten" (2/2, *v. W.*).

Tegen het oprichten van tariefmuren.

De *Deli Crt.* (4/2, 2de bl.) plaatste het oordeel van *Mr. L. J. A. Trip* over „Het oprichten van tariefmuren". Hoewel men theoretisch van het tegendeel overtuigd is, doet men in werkelijkheid, alsof het opperste doel der economische politiek ware den internationalen ruil zooveel mogelijk belemmeringen in den weg te leggen, hem zelfs, mocht het mogelijk zijn, te vernietigen. In de handelspolitiek tusschen de verschillende deelen, die tegenwoordig *de groote koloniale mogendheden der wereld* vormen, ziet men de grootste verscheidenheid. Naast vrijhandel, die het Moederland op dezelfde wijze behandelt als andere deelnemers aan den wereldhandel, treft men protectie in de meest verschillende vormen aan. Het element dat al deze vormen echter gemeen hebben, is de bevoorrechting van goederen uit landen, die evenals het betrokken land zelf, onderdeel van het koloniale rijk zijn. In algemeenen zin streeft zulk een beschermende politiek naar *de tolunie tusschen Moederland en Koloniën*. Vooral in en na den wereldoorlog is een verandering gekomen in de verhouding tusschen Europa en het Verre Oosten. Het is niet meer zoo, dat Europa industrieele artikelen levert in ruil voor landbouwproducten en grondstoffen uit het Verre Oosten. De landen in het Verre Oosten produceeren steeds meer de artikelen, die het Westen hun eertijds leverde. Een bevoorrechting door de koloniën van het Moederland houdt met deze verandering echter geen rekening en benadeelt ten zeerste den wereldhandel. Hoewel koloniën in het algemeen nog wel een tijdlang haar agrarisch karakter zullen behouden, moet men haar industrieele ontwikkeling niet tegenwerken, indien deze langs natuurlijken weg en volgens economische wetten verloopt. Het is daarom verkeerd

den Koloniën op kunstmatige wijze de industrieele producten van het Moederland te willen opdringen. Den koloniën wordt zoodoende belet zich economisch aan te sluiten bij die landen met welke zij economisch geografisch ook een eenheid zijn. Zoo zou Nederland door een tolunie met Nederl.-Indië of door andere kunstmatige middelen den *invoer van Japansche producten in Ned.-Indië* kunnen tegengaan en daar zelf groot profijt van trekken, ten koste evenwel van Ned.-Indië zelf. Het algemeen belang, en dus ook dat van Moederland en van Koloniën zelf eischt, dat *de koopkracht der koloniale bevolking moet worden opgevoerd.* Afneming van het aandeel van het Moederland in den kolonialen handel behoeft nog geen achteruitgang in absoluten zin te beteekenen, terwijl de verbetering van den economischen toestand in de kolonie het Moederland voor verliezen uit genoemden hoofde zal schadeloosstellen. Vooral in tijden als die wij nu beleven, moet alle economisch-politiek streven gericht zijn op uitbreiding en vergrooting van de wereldmarkt en moet de koopkracht der nog niet economisch en financieel voldoende ontwikkelde landen worden gestimuleerd. *In de koloniën* dient daarom in het belang van de geheele wereld *de politiek van open deur* te worden gevolgd.

Wij verwijzen naar de *Deli Crt.* (4/2, 3de bl. „Financieel mecanisme is één geheel",*Prof. Bernhard;* 6/2, 2de bl. „Buitenlandsch kapitaal in Indië").

Militaire politie.

In de laatste eeuw ziet men de politiekorpsen, op eenigszins militaire wijze geoefend, elkander onder allerlei namen verdringen. Djajang sekar's, pradjoerits, gewapende politie, veldpolitie.... het is in wezen altijd de belichaming der idee: het civiel bestuur dat zich met eigen middelen tracht te helpen en het inroepen van militaire hulp verschuift tot het uiterste moment. Er ligt — n. h. i. van het *Soer. Hbl.* (29/1, 2de bl. *Z.)* — een groot verschil tusschen politioneel en militair optreden. *Aanwending van militairen voor politioneel werk in de Buitengewesten* biedt grootere zekerheid; Bengkalis bracht weer een nieuwe les. Het plan van generaal Gerth van Wijk tot vorming eener militaire politie verdient allen steun. Bij de vorming van militaire politie behooren de afdeelingen militairen naast hun militaire opleiding, voldoende onderricht te krijgen in het werk der politie. Militaire politie schijnt Z. eene gelukkige oplossing, tevens eene flinke bezuiniging.

De *Java-Bode* (30/1 en 1/2 „De Veldpolitie en Militaire Bijstand", *J. E. Jasper)* is *o.m.* van oordeel dat de militaire macht meer en beter geoefend is op aanval en afweer dan de Veldpolitie; ook waarborgt zij een veel grootere zekerheid van volkomen succes bij het krachtdadig ingrijpen, maar zij kan onmogelijk zoo bewegelijk zijn als de Veldpolitie, tenzij men haar door legering op tal van plaatsen in het binnenland versnippert. Het systeem, dat nu bestaat, om de Veldpolitie, als zij door het betrokken bestuurshoofd in staat geacht wordt, om plaatselijk verzet of plaatselijke ongeregeldheden van beperkten omvang te onderdrukken, naar de betrokken streek uit te zenden, ten einde zoo snel en krachtig mogelijk de verstoorde rust en orde te herstellen, is, zooals de praktijk meermalen heeft aangetoond, zóó deugdelijk, dat in het belang van de openbare veiligheid ten sterkste kan aangeraden worden het te behouden. Er kunnen misschien naar aanleiding van het recente voorval in Bengkalis, nadere instructies worden gegeven over de wijze, waarop van het machtsmiddel gebruik gemaakt moet worden en over de in acht te nemen voorzichtigheid hij de samenstelling van de uit te zenden patrouille, maar aan de taak der Veldpolitie behoort niets veranderd te worden. Is het verzet van een te ernstigen aard en een te grooten omvang, dan is natuurlijk gewenscht en noodzakelijk, dat de militaire macht de actie in het verzetsgebied aanvangt en doorvoert. De heer *Jasper* kan de meening van generaal Gerth van Wijk, dat de organisatie van de politioneele veiligheidsverzorging ook militaire eenheden moet omvatten, niet deelen. In elk geval zal in de dagelijksche politie-uitoefening niet het militaire, maar het zuiver-politioneele karakter op den voorgrond moeten blijven. De leiding van een Indisch politiecorps (militair of civiel) moet éénhoofdig zijn en blijven; het is rationeel dat zij bij het bestuurshoofd blijft. De Veldpolitie, militair of civiel, zal altijd ter beschikking moeten blijven van, en behooren samen te werken met Inlandsche bestuursambtenaren. Aan al die eischen kan misschien door een militair politiecorps worden voldaan, maar dan blijft nog altijd de vraag over, of de militairen daardoor niet te veel onttrokken worden aan de militaire vorming, die hen in normale gevallen en in tijden van nood geschikt houdt voor den dienst in het Leger.

Wij vestigen de aandacht op *De Sum. Post* (23/1 „Bengkalis en Siak"), het *Bat. Nwsbl.* (26/1 „Leger en politie", de nieuwe commissie; 28/1 „De Minister"; „Min. Deckers in Indië"; 30/1 „Ontsluierd geheim"; 2/2 „Bezuiniging", *R.)* de *Java-Bode* (27/1 „Onze defensiepolitiek", v. W.) en het *Soer. Hbl.* (30/1, 2de bl. „Het oude Leger", een pleidooi van *Zentgraaff* tegen een eventueele korting op de pensioenen der z.g. minimaal gepensionneerden).

Het Crisisbeleid.

De Volksraad heeft zich de beperking opgelegd om in de tweede zitting 1931—1932 géén algemeene beschouwingen te houden anders dan over *onderwerpen, rechtstreeks verband houdend met de crisis.* De onverbiddelijke cijfers van de crisis zeggen, dat de ontvangsten van den Lande in de begrooting voor 1932 nog geraamd op *f* 416 millioen, in werkelijkheid niet hooger zullen zijn dan *f* 305 millioen.... Dat wil zeggen — volgens *De Loc.* (23/1 „De Cijfers") — nog niet genoeg voor gekorte salarissen, gekorte pensioenen, rente en aflossing. Wat men verder uitgeeft is: tekort. Dit tekort zal voor het loopende jaar dus reeds tot *f* 200 millioen stijgen, en de tot heden bekende bezuinigingen en nieuwe heffingen loopen daarop nog maar *f* 100 millioen in. Men houdt weliswaar aan *f* 400 millioen ontvangsten als *normaal-budget* vast, maar niemand weet of en wanneer die *f* 400 millioen weer gehaald zullen worden; ook weet niemand waar het geld vandaan moet komen om de honderden millioenen te dekken, waartoe het totaal tekort dan is opgeloopen. Zelfstandig leenen door en voor Indië is uitgesloten; zèlfs behoort leenen met eene garantie van Nederland voorshands tot de onmogelijkheden. De Regeering tracht metterdaad door bezuiniging zonder afbraak èn door nieuwe heffingen het ontzaglijk tekort zooveel mogelijk te beperken. Het beleid kan men niet langer alleen zien als *crisisbeleid*, maar als *een beleid gericht op zelfbehoud voor Land en Volk.*

Aandacht verdienen: het *Soer. Hbl.* (25 en 26/1, 2de bl. „Commentaren", op de Tweede Kamer, *Z.)*, het *Bat. Nwsbl.* (28/1 t/m. 2/2 „Volksraad") en de *Java-Bode* (27/1 „Om het begrootingsevenwicht", *J. E. J.).*

Onderwijs.

Men overdrijft, wanneer men de Regeering „onderwijs-afbraak" als voornemen toeschrijft; *iedere* Regeering erkent behoorlijk onderwijs als eerste staatszorg, maar *geen* Regeering mag onderwijs uitzonderen van een *crisis*beleid. Aan den anderen kant overdrijft men, wanneer men zegt dat op dat ontzaglijk dure onderwijs nu maar fluks vele milioenen bezuinigd moeten worden. Want dat denkbeeld is wel populair, doch geenszins uitvoerbaar. De werkelijkheid is anders, meent *De Loc.* (27/1 „Onderwijs"). Zij leert *h. i.*, dat metterdaad *op Indisch onderwijsgebied prachtig werk verricht* is, werk dat tot 't beste behoort, waarop ons koloniaal bewind zich verheft, en dat anderzijds *op dat gebied ernstige fouten* werden begaan en wel: *1.* het optrekken van een duren *boven*bouw, vóórdat de grondslagen in primair volksonderwijs behoorlijk waren gelegd; 2. dat het onderwijs véél te weinig is gericht op de practische behoeften eener eenvoudige agrarische bevolking; *3.* dat daardoor het tweeledig euvel ontstond, van een onderwijs dat boven de draagkracht der bevolking ligt en een te laag maatschappelijk rendement geeft. *Over deze feiten*, en over de noodzaak ter verbetering en bezuiniging, kan ieder het eens zijn. *Niet* over de middelen om dit doel te bereiken, doch *wel* over de doelstelling. Gezien de buitengewoon groote beteekenis van dit onderwerp, in maatschappelijk en in politiek opzicht, geeft *De Loc.* daarover eenige meer omstandige beschouwingen. Mogen zij er toe bijdragen om *naast* de noodzakelijke bezuiniging toch een beleid te doen vinden, dat de door ieder als redelijk erkende eisch van een goed en doelmatig onderwijs, gericht op de werkelijke maatschappelijke en geestelijke behoeften, verzekerd wordt!

In dit verband leze men: *De Loc.* (27/1, blz. 3 en 21 „De bezuiniging op het Indisch onderwijs"; 18/1, blz. 22 „Het Nederlandsch op de H. I. S." en 21/1, blz. 38 „Het H. I. S.-dilemna", *J. de Hon;* 29/1, blz. 37 „Onderwijs"; 13/1, blz. 3 „De Nederlandsche taal en het Indisch onderwijs"), het *Soer. Hbl.* (21/1, 2de bl. „Onderwijs", *Z.)* en de *Java-Bode* (26/1 „Indianiseering van het Onderwijs").

Het verdringingsproces.

Het *Soer. Hbl.* (28/1, 2de bl. „Eb", *Z.)* wijst op *het proces der geleidelijke terugdringing van den Europeaan uit velerlei arbeid of ambt in Indië.* Het is een proces dat de uitersten dier samenleving: basis en top, nog niet sterk beroert, doch vooral werkt op het niveau, waarop de beide partijen: *Oost en West*, elkaar ontmoeten. Ging de kamp vroeger om de allerlaagste postjes of om eenvoudigen arbeid, thans zijn hoogere posten de inzet. Het speelt zich *in het particuliere* evenzeer af. Men heeft tegenwoordig de *groote melkbedrijven* deels in Chineesche handen. Ook heeft men thans in het gebergte *bloemenkweekerijen*, reusachtig in vergelijking met vroeger met groote uitgestrektheden waarop niets te zien zijn dan bekende soorten rozen en nagelanjelieren, en de producten van modern gedreven kweekerij. In Patjet en Sindanglaja werken de Inlandsche bloemkweekers coöperatief; men heeft nu een bos schitterende bloemen voor hetzelfde geld dat vroeger moest neergelegd worden voor een paar aardorchideeën, aronskelken e.d. Geleidelijk hebben Inlander en Chinees het geleerd, en zij doen het goed. Doch de kleine Europeesche kweeker en handelaar, en „de" weduwe.... zijn er, practisch gesproken, volkomen uitgewerkt. Dergelijke producten kunnen, tenzij ze op zeer groote schaal worden verbouwd, de kosten van een Europeesch bestaan met zijn vele eischen: goed huis, goede kleeding en een vrij hoogen levensstandaard, niet opbrengen. Met *de winkels* ging het evenzoo, en *de kleine werkplaatsen, drukkerijen* enz. De laatste *provisiën-toko te Soerabaja* (die van Boonacker) is reeds vele jaren verdwenen. Overal in de kamp hangen voor eenvoudige winkeltjes en vrij obscure warongs druiven, staan manden appelen.... en dezer dagen verdween toko Jenne van Pasar Besar. Geleidelijk begonnen Chineezen met groote *magazijnen van modeartikelen;* binnenkort verdwijnt Maison De Vries van Aloon-Aloon Tjontong. Op Pasar Besar en Toendjoengan kan men de vorderingen van *het verdringingsproces* zien. In sommige niet-Europeesche winkels heeft het geheele personeel tezamen niet meer salaris dan één Europeesche verkoopkracht in de groote Europeesche winkels kost. Men moet dit alles zien buiten eenig verband met de malaise, hoewel deze altijd zulke procesen stipuleert. De opkomst van een enkel groot Europeesch warenhuis kan het verlies zelfs niet gedeeltelijk goedmaken. De zaak is voor den Europeeschen middenstand van groot belang; indirect is zij van veel beteekenis voor de talrijke Indo-Europeesche werkkrachten, voornamelijk vrouwelijke.

De Loc. vertelt van „Moderne Krankzinnigen-verpleging" (23/1, blz. 3, Dr. Van Andel) en „Het 40-j.-jubileum van den Soesoehoenan" (21/1, blz. 21), het *Soer. Hbl.* van „Prehistorisch Onderzoek")13, 20, 25 en 29/1, *Dr. Van Stein Callenfels)*, „De brand in het Hollandsch paviljoen" (18/1, 2de bl.), „Bali-gebeurtenissen" (11 en 12/1, 2de bl. *Z.)*, „Vorstelijk jubileum" (12, 13 en 14/1, *Z.)* en „Het 40-j.-jubileum van den Soesoehoenan" (21/1, 2de en 3de bl.), de *Java-Bode* van „Verkenning van den luchtweg naar Indië" (28/1, *Moes)* en „De kropbestrijding", in Indië (29/1, *Prof. Donath).*

II. Uit de Inheemsche en Maleisch-Chineesche pers.

De Volksbeweging.

Het Indonesia Raja-congres heeft natuurlijk geleid tot tal van commentaren en beschouwingen in de Inheemsche pers. Men is over het algemeen enthousiast over het welslagen daarvan als een teeken van vooruitgang, doch sommige bladen zijn niet tevreden over de wijze waarop het publiek van zijn belangstelling blijk gaf, zij hadden meer positieve resultaten verwacht.

De *Bintang Timoer* b.v. keurt het buitenmatige applaus en de tartende woorden op het congres ten eenenmale af (6 Jan.). Ook vóór Soekarno's arrestatie werd deze voorman allerwege toegejuicht, doch toen hij eenmaal gevangen zat, „kakelde er geen kip om". Men heeft andere middelen om een vrijheidsvoorman te helpen, zijn idealen te verwezenlijken, zonder daarbij de „Koloniale Politiek" aan een touw te helpen waarmee zij hem binden kan. Men versterke de organisatie zonder prikkeling of intimidatie van anderen. Het blad beroept zich hierbij op de meening van de *Siang Po*, dat de bovenmatige liefde voor een leider dezen en de beweging zelve verderfelijk zou kunnen worden.

De *Sipatahoenan* van 4 Jan. spreekt van toenemende bewustwording van de Indonesiërs en van vooruitgang der volksbeweging ondanks alle tegenslagen. De dood van verschillende organisaties heeft de massa geprikkeld om zich in steeds grooter verband te organiseeren. De strijd voor de onafhankelijkheid is een verheven doch tevens zware taak, welke alleen door volharding en onderlinge samenwerking kan worden volbracht.

De *Darmokondo* (5 Jan.) constateert dat op het Indonesia Raja-congres door afgevaardigden van verschillende bevolkingsgroepen in het openbaar een eed van eenheid is gezworen voor de bereiking van de onafhankelijkheid; het blad wijst er in het bizonder op dat dr. Soetomo op het congres de andere leiders een eed liet doen om ir. Soekarno in alles te volgen, daar deze Gods zegen bezat. Volgens het blad was de geest op het congres vrij van haat. Het looft het optreden der politie tijdens het congres.

De *Sin Po* van 6 Jan. trekt een vergelijking tusschen het patriottisme der Britsch-Indiërs en de „liefde voor het vaderland" waarop zoovele Indonesiërs prat gaan. In Br.-Indië offeren de vrouwen haar geld en juweelen en bieden artsen en verpleegsters hun diensten aan het Congres aan; men stelle daartegenover de Indonesiërs, die hun vereenigingscontributie niet eens behoorlijk betalen!

Ook de *Darmokondo* (7 Jan.) wijst op die opofferingen der Br.-Indische vrouwen, doch stelt daar tegenover de houding van den leider der Br.-Indische liberalen die de actie van het congres als voorbarig betreurde. Het blad vraagt zich af of onder de Indonesiërs ook iemand van dezelfde soort als die liberalenleider zou wezen.

De *Sin Tit Po* wijst in verband met het congres op het bestaan van twee tegenstrijdige krachten te Soerabaja: de machtige Westersche energie en het congres dat naar middelen zoekt om de vrijheid te erlangen. Het blad meent dat er wel veel slachtoffers zullen vallen, doch het hooge ideaal wel bereikt zal kunnen worden, mits de zoo noodige eenheid en eendracht wordt verkregen.

Bahagia zegt, op 2 Jan. over den grooten invloed van ir. Soekarno schrijvende, dat als dr. Soetomo de vader van Soerabaja wordt genoemd, men ir. Soekarno gevoeglijk de vader van Indonesia kan noemen en dat hij met zijn ingenieurskennis solide politieke tunnels en bruggen bouwt op den weg naar „Indonesia Raja".

In de *Soeara Oemoem* van 8 Jan. wordt naar aanleiding van de resultaten van het congres gezegd dat ir. Soekarno en dr. Soetomo de twee „overkappingsfiguren" zijn der Indonesische beweging, de een voor de revolutionaire en de ander voor de evolutionaire. Zij moeten hand in hand gaan.

In de *Warna Warta* wordt het ontslag van Soekarno uit de „hel" Soekamiskin met de verdrijving van Chang Hseuh Liang uit het paradijs Chinchow. Nu wordt de gewezen helbewoner geëerd en de ex-paradijsbewoner gehoond. Het komt omdat Soekarno zonder wapengeweld in staat is te strijden en de generaal met een machtig leger zijn gebied niet verdedigen kon. Een Gandhi is voldoende om de Engelsche regeering te doen sidderen, een Soekarno is genoeg om de Nederlandsche regeering tot waakzaamheid te dwingen.

De hoofdartikelenschrijver van de *Pewarta Deli* zegt in het nieuwjaarsnummer dat nu ook voor de volksbeweging de victorie begint. De roepstem van ir. Soekarno op het Indonesia Raja-congres is als die van Abraham, die de geloovigen opriep naar het Godshuis. Men geve gehoor aan dien oproep der profeten, ter wille van de „nationale zuil". Over het Indonesia Raja-congres zegt de schrijver dat dit als een magneet op de massa werkte. De malaise heeft veel ellende gebracht, maar voor Indonesia ook dit groote voordeel dat de massa meer dan ooit de waarheid beseft dat eendracht macht maakt en tweedracht macht breekt. Ir. Soekarno heeft de eerste stap gedaan: het voeren van de politieke propaganda, nu volgt de tweede stap, d. i. het voeren van een massa-actie. Tot slot laat schrijver een waarschuwend woord hooren tegen bezuinigingen welke alleen op den kleinen man drukken.

In de *Sinar Deli* van 4 Jan. wordt gezegd dat men in de Indonesische wereld met aandacht wacht op het resultaat van Soekarno's uitdrukkelijke verklaring op het congres, dat hij de Golongan Merdeka en de P. I.'ers weer bij elkaar wil brengen. Het blad juicht het voornemen toe en wekt op om Allah te smeeken om een goeden uitslag. In het volgende nummer zegt het blad dat eenheid onder de leiders de gewenschte eenheid in de massa zal brengen.

Het blad *Timboel* van 31 Dec. heet het Indonesia Raja-congres op den vooravond van zijn aanvang welkom in de volgende bewoordingen: Het Indonesia Raja-congres, geboren uit den ernstigen wensch, de versnipperde krachten te consolideeren tot een machtig eenheidsfront, zal een grootsch evenement zijn, hetwelk een nieuwe aera zal inluiden in de historie van ons vaderland, de nationale beweging aanmerkelijk verbreeden en verdiepen en den grondslag leggen tot een bewust doorleefde nationale eenheid en een machtige massa-actie.

De deelnemende partijen zijn doordrongen van de gebiedende noodzakelijkheid van politieke machtsvorming en van het afsluiten van de door tweespalt en twijfel gekenmerkte huidige periode. Er komt klaarte in de nationale politieke atmosfeer, teekening in de partijgroepeering. Het niet principieel meeningsverschil in het kamp der non-coöperatoren nadert zijn oplossing.

Er is reden zich te gevoelen als op den vooravond van een historisch gebeuren.

Onzen strijdbroeder Soekarna, die straks op het congres zal verschijnen om het Indonesische millioenenvolk op te roepen tot den strijd, tot den heiligen Bhârata Yuddha, heeten wij hartelijk welkom en hopen dat hem, mede als huldeblijk, door hen congres zal worden verzocht om, indien hij naar Europa vertrekt, groeten van de Indonesische natie te willen overbrengen aan de volkeren van het Westen en hun op de noodzakelijkheid van wereldvrede te wijzen, op de urgentie van de vrijheid der Oostersche volken in het algemeen en van het Indonesische in het bizonder, voor een durenden ordelijken toestand van het wereldbestel. Het congres alle heil!

Oost- en Westindisch literatuuroverzicht.

De Redacties van tijdschriften, welke in deze rubriek worden opgenomen, worden uitgenoodigd de bladen rechtstreeks te zenden aan den redacteur van deze rubriek, Obrechtstraat 163, 's Gravenhage. Hetzelfde geldt voor uitgevers, die hun boeken in dit overzicht wenschen vermeld te zien.

Algemeen Landbouw Weekblad voor Ned.-Indië

No. 31 van 30 Januari: Over het gebruik van lijmbanden, door dr. S. Leefmans en dr. A. D. Voûte (ter voorkoming van insectenplagen bij vruchtboomen. Het is het leggen van een band van z.g. rupsenlijm om den stam van den boom ten einde de mieren te beletten de kroon te bereiken). — Silver Lining aan de koffiewolken! — Landbouwvoorlichting en Inlandsche landbouw, door dr. L. J. Vroon. — Over de kleur van cacao (de Javacacao heeft een zwak aroma en wordt deswege voornamelijk als kleurmiddel gebruikt). — Europeesche landbouwkolonies in Indië. Een utopie? VIII (de huidige, nieuwe plannen: voornemens van de Vaderlandsche Club, Ned.-Ind. Plantersbond, Amsterd. Maatschappij voor Jongemannen, Afd. N.-I.). — De beteekenis van de formule van een guano, door ir. J. van der Poel (vlugschrift van het Deli-Proefstation). — Het Deli-Proefstation. Bij zijn zilveren jubileum (op 1 Juli 1906 gesticht).

Indisch Militair Tijdschrift

Januari: Een terugblik in het verleden van de Pyrotechnische Werkplaats, door het hoofd van de Pyr. Werkpl. — De bestrijding van panterauto's gedurende den march door een vuurmond van de bergartillerie, door C. G. J. Teerink. — Eenige verbeteringen aan het gasmasker model A. door J. F. van Kervel (dit model is in N.-I. in gebruik). — Opmerkingen over het A. T. V. en het G. V. I., door P. Scholten. — Naar aanleiding van „Opleiding van Javaansche recruten bij de Infanterie door Geos, door Inf. — Nogmaals: De artilleriesteun bij den aanval op een verdedigingende opstelling in den bewegingsoorlog, door E. A. Steinmetz. — Een waterdichte veldzak, door A. Voigt. — Nogmaals de hoogere Krijgskundige vorming van officieren en de detacheeringen, door J. M. R. Sandberg. — Taktiek en bevelvoering in klein verband, door R. B. van Dijken en C. G. J. Teerink.

De Indische Post

No. 5 van 30 Januari: Onze Meening, door Z. (op 29 Januari is te Soerabaja een vergadering gehouden van belangstellenden om te komen tot de oprichting van de vereeniging „Nederlandsch Fabrikaat"; de industrialisatiepogingen moeten zich in de eerste plaats richten op die bedrijven, welke in Indië thuis hooren en daar gemakkelijk kunnen worden uitgeoefend en afzetgebied vinden.) — Ernstige cijfers, door Z. (die waarschuwt tegen een te ver doorgevoerd optimisme inzake de financiering van Indië.) — De Nederlandsche adel en Nederlandsch-Indië, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins. II. (in dit artikel behandelt de schrijver de geslachten: Von Geusau, Goldman, Graswinckel, Van Haeften, Van Heemskerk van Beest, Holmberg de Beckfelt, Van Imhoff, Janssens, De Kock, Van Lawick, Lochmann van Königsfeldt, Loudon, Von Massow, Von Puttkamer, Radermacher — deze was de stichter van het Bat. Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in 1778, — Von Ranzow, Reynst, Rochussen). — Zendeling dr. Albert C. Kruyt, veertig jaar in Midden-Celebes. 1892—1932. I. (Kruyt als pionier en man van wetenschap.)

No. 6 van 6 Februari: Het Amsterdamsche Patriciaat (1578—1795) en Nederl.-Indië, door mr. P. C. Bloys van Treslong Prins. III (waarin een en ander wordt medegedeeld van de families: De Salis, De Salve, Van Schinne, Von Schmidt auf Altenstadt, De Serrière, Siberg, Von Siebold, Speelman, Storm de Grave, Van Tets, Verspyck, Van Westreenen van Tiellandt en Von Winning.) — Rimboe-herinneringen, door H. v. P. — Zendeling dr. Albert C. Kruyt veertig jaar in Midden-Celebes. II (zendeling Kruyt als zoodanig).

De Indische Verlofganger

No. 30 van 26 Febr.: Nog steeds houdt de stroom van artikelen van wijlen S. Kalff aan. Thans: Busken Huet en de Java-Bode. (Bij zijn overlijden in 1887 te Parijs schreef een zijner vrienden te Batavia aan een zijner vereerders in Nederland: „Het heengaan van Busken Huet laat ook in het Indische leven eene groote leegte achter; bijna twintig jaren heeft hij voor het indische publiek gewerkt, en hij heeft voor de intellectueele ontwikkeling der Europeesche maatschappij in deze gewesten meer dan eenig publicest gedaan.")

Landbouw en Veeteelt

No. 14 van 31 Januari: Groenbemesting, door J. (men verstaat daaronder het onderbrengen van een gewas, met het doel den bodem met stikstof en humus te verrijken. Hoofdzakelijk komen hiervoor in aanmerking verschillende tot de vlinderbloemigen behoorende gewassen als Crotalaria, Centrosema, Colopogonium, Vigna, Indigofera, e.a.) — De invloed van de ent op den onderstam en omgekeerd (vervolg). — Voordeelig kippenhouden in Indië, door J. F .O. — Eerste Ned. Ind. legwedstrijd te Buitenzorg 1 Dec. 1931—30 Nov. 1932, door Gerhardt. — Hondenbelasting Gemeente Batavia (request aan B. en W. van de Ned.-Ind. Kynologen Vereeniging.)

Onze Stem

No. 4 van 22 Januari: Zelfactiviteit op de Giesting. — De Europeesche lichtmatrozen voor 1932 (90 van de 125 aspiranten werden afgekeurd. Het Hoofdbestuur wekt degenen die slaagden op, zich ter dege in te spannen, teneinde een sieraad van de Indo-Europeesche jongelingschap te zijn. Het is de plicht van de aangenomenen te toonen, dat zij het waard zijn.)

Mededeelingen van „De Handelsvereeniging te Medan"

No. 2 van 31 Januari: Faillissementen in 1931 (deze namen toe in de jaren 1928 tot en met 1931 van 77 tot onderscheidelijk 103, 126 en 206). — Aantal cultuurarbeiders ter Oostkust van Sumatra (dit bedroeg eind November: 153,459 contractanten, 77.675 werkzaam op den voet van Stbl 1911 no. 540, 18.583 werkzaam zonder voorschrift; te zamen 249.717).

Nederlandsch Indië Oud en Nieuw

Afl. II van Maart: De Boroboedoer Maitreya's Lotustroon, door W.O.J. Nieuwenkamp (eenige opmerkingen naar aanleiding van het artikel van den heer Van Erp in de Decemberafl., vervolg en slot). Het Koninkrijk Siam, door dr. J. C. Loohuis (vervolg). — Mokko's, door mr. J. G. Huijser (vervolg).

Neerlandia, Maandblad van het A. N. V.

Jaarverslag van de Boekencommissie, door Fred. Oudschans Dentz (wij lezen hieruit dat Ned.-Indië een kist boeken ontving, welke het bestuur van de groep N.-I. tusschen de kolonisten in Nieuw Guinee, de landbouwkolonie de Giesting en de pas opgerichte leeszaal der afd. Makassar verdeelde. Suriname ontving 6 kisten waarvan twee voor de zendelingen in het binnenland waren bestemd en twee voor elk der Melaatscheninrichtingen). — Surinaamsche brieven. De klacht wordt herhaald van den invloed van Amerika op dit gebiedsdeel.) — Oud-Holland in de Kaap, door Fred. Oudschans Dentz (Simonsstad en Houtbaai. Over de bouwvallen der Hollandsche forten en de herstelling, alsmede van de kanonnen met de initialen der V. O. C.).

De Planter

No. 499 van 30 Januari: Het Tanah-Radja-Spook (na in 5 jaren voor 1930 125 pct. dividend te hebben genoten, ontneemt de directie nu den assistenten hun pensioenpolis, de administrateur werd ontslagen, een groot deel der assistenten ruw op straat gesmeten,' de salarissen nagenoeg gehalveerd.)

Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië

No. 2 van 1 Februari: Over het gebruik van Fossielen en Mineralen als Geneesmiddel bij de Chineezen in Insulinde, door dr. Ralph von Koenigswald (den schrijver gelukte het met afbeeldingen en teekeningen vast te stellen, dat het aantal als geneesmiddel gebruikte fossielgroepen niet zeer groot is. Koralen, ammonieten, belemnetien e.a. ontbreken. Steeds werden aangetroffen brachiopoden, krabben, tanden en beenderen van jong-tertiaire-zoogdieren. Een goede foto verduidelijkt het artikel). — Mededeelingen uit het Militair Scheikundig Laboratorium te Bandoeng. — Malaria-Therapie en Prophylaxe, door dr. E. Soesilo.

De Rijkseenheid

No. 22 van 2 Maart: De reis van Minister Deckers naar Oost-Indië. — De Widoeri-vezelplant, door J. H. H. Ross. — Zuid-Oost-Azië. Beschouwingen en Herinneringen, door dr. J. G. Loohuis.

Tijdschrift van het Kon. Ned. Aardr. Genootschap

Maart: Over de Merapi-uitbarsting 1930, door dr. M. Neumann van Padang. (met 3 tekstfiguren. Een antwoord aan Kemmerling. In de Vulcanologische Mededeeling zullen de verschillende verschijnselen van Merapi-uitbarsting worden beschreven. Dr. Neumann wijst nu reeds op enkele feiten, aangezien het opstel van Kemmerling in het December-nummer op verschillende punten onjuist moet worden geacht). — Gebergtevorming en vulkanisme in het licht van Vening Meinesz' ontdekking, door G. Lekkerkerker (met een plaat en een figuur). — De bewoners van den Banggai-archipel, door dr. Alb. C. Kruyt (slot. De schrijver neemt in beschouwing: Recht en middelen van bestaan, t.w. sago, kokospalm, palmwijn, zout, bijenwas, jacht, vaartuigen en visscherij).

Suriname

Het verslag van de vergaderingen van de Tweede Kamer van 25 en 26 Februari, waarin de Surinaamsche begrooting voor 1932 is behandeld, is nu in ons bezit. Het telt ruim 81 kolommen. Men moet de volharding, die van warme belangstelling in het wel en wee van dit gebiedsdeel getuigt, bewonderen, vooral omdat de heeren van te voren weten, dat zij met al hun moeite niets bereiken. In elk geval ziet men in Suriname dat de belangstelling niet verflauwt, behalve tegen het eind van de vergadering, toen er nog maar een zestal leden aanwezig was, toen de begrooting zonder stemming werd aangenomen.

Een overzicht van het verhandelde te geven is hier onmogelijk. Zelfs een summier overzicht laat onze ruimte niet toe.

Slechts op een enkel punt willen wij de aandacht vestigen.

De heer Van Rappard wil er bij den Minister op aandringen, een deskundige naar Suriname te zenden voor het instellen van een onderzoek omtrent de wijze waarop in den economischen toestand van Suriname verbetering zou zijn te brengen.

De heer Feber vroeg zich af: waar zal de man te vinden zijn, die in zijn eentje in staat is het gansche vraagstuk van den opbouw van Suriname te omvatten. Hij vreest dat men een dergelijken deskundige niet zal kunnen vinden; bovendien vraagt hij zich af, of een dergelijk plan niet de taak is van den gouverneur en zijn adviseurs.

De minister verwacht van een zoogenaamd welvaartsplan niet veel anders dan een enumeratie van bekende grootheden. Zending daarentegen naar Suriname van een deskundige bij uitnemendheid op economisch gebied, vond bij den minister in beginsel instemming, al moet zijne Excellentie den heer Feber toegeven, dat het vinden van een zoodanig man, toegerust met zoo veelzijdige bekwaamheden als in deze een vereischte zou zijn, bijzonder moeilijk zou wezen.

Bij de openbare behandeling op 29 Mei 1931, in de Eerste Kamer van de Surinaamsche begrooting voor 1931 vroeg de heer Arntz om de benoeming van een bij uitstek bekwaam en practisch zakenman, die Suriname's toekomst zou bestudeeren.

In het nummer van 11 Juni 1931 van dit blad schreven wij:

„Wij voor ons gelooven niet aan het bestaan van een zoo „bij uitstek bekwaam en practisch zakenman", die na een korter of langer bezoek aan de kolonie, het redmiddel zal vinden, waarnaar een lange rij van bekwame Gouverneurs te vergeefs hebben gezocht. Gelukt het den Minister zulk een veni, vidi, vici op den kop te tikken, dan doet men beter dezen hier te houden. Er is hier op economisch gebied heel wat op te knappen. Men moet zuinig zijn met zijn „bij uitstek bekwame en practische zakenmenschen."

Wij vertrouwen dat de Minister zich niet zal laten verleiden tot een zoo nutteloos en kostbaar experiment.

Nog een opmerking van den heer Van Rappard moge hier aangehaald worden:

„Indien de Minister van Koloniën zich verheugt over een verlaging van het Surinaamsche budget op het punt van de salarissen, gaat deze verheugenis alleen uit naar zijn ambtgenoot van Financiën, maar voor Suriname beteekent dit „afbraak" en „vernietiging".

Had de Minister het oor te luisteren gelegd bij deskundigen, die Suriname uit eigen aanschouwing kennen, dan zou hij het kunstmatig afbrokkelen van de ambtenaarssalarissen nimmer hebben aangedurfd".

⁂

Men meldt aan Aneta-Holland d.d. 4 Maart:

In de heden gehouden algemeene ledenvergadering van den Ondernemersraad voor Suriname, is de heer mr. dr. C. F. Schoch, die als plaatsvervangend voorzitter is afgetreden in verband met zijn aftreden als Hoofddirecteur van de Surinaamsche Bank, tot eerelid van dien Raad benoemd.

Curaçao

Rooi Canari.

Gebruik makende van den staat van beleg heeft het gouvernement 21 Juni 1929 onteigend de plantages „Rooycanario" en „Suffisant", teneinde toezicht en zeggenschap over de gronden dier plantages en de daarop staande woningen te kunnen uitoefenen. De aan de rechthebbenden aangeboden schadeloosstelling bedraagt f 300.000.—.

Over dit bedrag schijnt geen verschil te bestaan; de vraag is, hoe krijgen de rechthebbenden het hun toekomende. Die rechthebbenden zijn de afkomelingen van A. L. de Lannoy en Antonetta Arietta (Ribbius). Bij testament van 1827 hebben deze echtelieden dit gedeelte hunner nalatenschap met een eeuwigdurend fideicommis — een sinds de wetgeving van 1868 verboden erfstelling over de hand — bezwaard.

Vóór de onteigening had de Curaçaosche Petroleum Industrie Maatschappij, die van afkomelingen in den 4den en 5den graad hun aandeel had gekocht, aan den rechter een bevel tot verkoop van deze plantage gevraagd, noodig voor scheiding en deeling van den onverdeelden boedel, waarin zij op die wijze gekomen was. De kantonrechter heeft bij beschikking van 30 Nov. 1928 dit verzoek niet ontvankelijk verklaard op grond dat het Oud-Hollandsche recht, waarnaar deze zaak beoordeeld moest worden, vervreemding van een eeuwigdurend fideicommis eerst na uitsterving van de vierde generatie zou toelaten.

Na het aanbod van f 300.000 kwam een der gerechtigden haar aandeel opvorderen. De rechter heeft toen deskundigen een stamboom laten maken, om het aandeel van deze gerechtigde vast te stellen. Bij vonnis van 28 Mei 1931 heeft de kantonrechter aan deze eischeres als haar aandeel toegekend f 16.666.66. Daarbij werd overwogen, dat de schadeloosstelling van f 300.000 in plaats van het onteigende onroerende goed gekomen, een deelbare vordering was; dat krachtens de onteigeningsverordening niet op den onteigenende partij maar op den bezwaarden erfgenaam de plicht tot inschrijving op het grootboek van de bij onteigening van fideicommissaire goederen uitbetaalde schadeloosstelling rust; dat voor dit geding deze inschrijving dus buiten beschouwing kon blijven.

Hiermee was de weg geopend, om, afgescheiden van den graad hunner generatie, alle rechthebbenden het hun toekomende te doen krijgen. Maar — het kan niet ontkend — hiermee was het karakter van het fideicommis, dat tot het uitsterven der vierde generatie zou hebben moeten blijven bestaan, ook van de baan. Want welke sanctie bestond er, wanneer de erfgenamen binnen de eerste vier generaties eens niet tot grootboekinschrijving zouden overgaan. De erfgename, die dit geding aanspande was zelf een afkomeling in den vierden graad van het echtpaar De Lannoy.

Beide partijen kwamen in hooger beroep. De oorspronkelijke eischeres, omdat zij meende ruim f 8000.— te weinig gekregen te hebben en het gouvernement, omdat het bij zoo uiteenloopende aanspraken, zekerheid wilde hebben in het geheel niet meer dan f 300.000.— te moeten uitbetalen.

Het hof vernietigde de beslissing van den eersten rechter. De vierde generatie is nog niet uitgestorven, zegt het hof, en het fideicommissair verband blijft rusten op de schadeloosstelling; dus tot zoo lang zijn de f 300.000 niet vatbaar voor verdeeling. Goedig voegt het hof daaraan toe, dat het recht der thans levende fideicommissaire erfgenamen op de renten der drie ton „onverminderd" blijven.

Hoe goedkoop men in Curaçao procedeeren kan, blijkt wel hieruit, dat — buiten de kosten van de stamboom-deskundigen — de proceskosten van het als overwinnaar uit den strijd komende gebiedsdeel Curaçao in twee instantiën begroot werden op te zamen f 23.75.

Ietwat geheimzinnig klinkt het slot der inlichtingen, die de *Amigoe* over dezen gang van zaken „van bevoegde zijde" ontving:

„Het Bestuur heeft.... niet het plan laten varen, om de kwestie geheel op te lossen.... Het Bestuur.... streeft met kracht ernaar, om de baten der erfenis aan de tegenwoordige erfgenamen ten goede te doen komen."

Als daarmee bedoeld is, dat het bestuur toch die f 300.000.— wil verdeelen, dan vragen wij: hoe kan dat, als de rechter zegt, dat de wet het verbiedt?

J. C. Statius Muller.

Na bijna 35-jarigen diensttijd heeft de heer J. G. Statius Muller, referendaris ter gouvernementssecretarie den dienst verlaten. De *Amigoe* schrijft naar aanleiding daarvan onder meer: „een blijvende herinnering zal de heer Statius Muller achterlaten om grootere en meer eervolle titels, n.l. die van een kundig, eerlijk, nauwgezet en behulpzaam ambtenaar. Zoowel zijne chefs, zijne collega's, zijne ondergeschikten als allen die met hem in aanraking kwamen hebben daarvan den weldadigen invloed ondervonden. Wij die uit den aard van ons ambt nog al eens met Gouvernementsambtenaren in aanraking komen, zullen aan den heer Statius Muller steeds de meest aangename herinneringen bewaren en wenschen hem van harte een otium cum dignitate, nog vele jaren".

Wij herinneren eraan, dat toen mr. Gronemeyer, bestemd als opvolger van den gouvernementssecretaris, verleden jaar uitkwam als referendaris, de Koloniale raad daarmee niet onverdeeld instemde. De heer Statius Muller kreeg toen denzelfden rang met het praedicaat „oudste".

De achteruitgang van onze scheepvaart in 1931.

Volgens de schepenopgave in dit blad, is het aantal stoomschepen wat onze haven bezocht in het afgeloopen jaar verminderd met 827.

Voor 1930 viel nog een vermeerdering op te maken ten opzichte van 1929, doch in het afgeloopen jaar zijn we bijna teruggevallen, tot het aantal stoomschepen van het jaar 1928.

Voor de zeilvaart moeten we heel wat meer jaren teruggaan, om zulk een laag cijfer te vinden, n.l. het jaar 1922 dat een aantal heeft van 1276 zeilschepen. Wel een bewijs dat de zeilvaart in het algemeen schijnt af te nemen ten voordeele van het stoomverkeer.

We laten hieronder een staatje volgen.

Stoomschepen		inhoud M^3
1928	4579	24.169.564
1929	5278	28.897.079
1930	5473	30.236.045
1931	4646	27.623.362
Zeilschepen		**inhoud M^3**
1928	1683	280.018
1929	1828	247.020
1930	1763	211.945
1931	1289	113.814

(A. d. C.)

Uit den Verren Vreemde

Afghanistan krijgt een grondwet.

Terwijl het groote wereldgebeuren zich in velerlei emotie voltrok, maakte het vroeger zoo woelige Afghanistan een rust-brengend tijdperk door. Midden 1929 werd Aman Oellah de vorst die in te korte evolutie zijn land naar westersche opvattingen wilde vervormen uit Kaboel verdreven door den voormaligen waterdrager Batsja Saquao. Deze mocht zich echter slechts in een korte pooze van roem en grootheid verheugen. Zijn tegenstanders rukten weer tegen Kaboel op, onder aanvoering van Nadir Khan, een neef van den verdreven Aman Oellah. Batsja Saquao werd weer verjaagd. Het slot was, dat Aman Oellah het echter verstandig achtte den troon zelf niet weer te bestijgen; hij heeft eerst Rome, daarna Konstantinopel als vrijwillig banningsoord gekozen.

Nadir Khan, die als gezant van zijn land vele jaren in Berlijn en Parijs had doorgebracht, die in den strijd de overwinnaar was gebleven en die in menig opzicht getoond had een staatsman van doorzicht en beleid te zijn, liet zich de aanwijzing als hoofd van de regeering welgevallen, gaf later ook toe aan den op hem uitgeoefenden aandrang om de kroon wel te willen aanvaarden. Geleidelijk en zonder in uitersten te vervallen heeft hij de verwarde, echt Aziatische toestanden en verhoudingen in het bestuur van rijk en onderdeelen meer naar westersch model vervormd. En zoo is hij er nu ook toe gekomen de regeering op een grondwet te laten berusten. De overgang hiertoe leidt hij zelf, zoodat land en volk zich naar het nieuwe kunnen zetten vóórdat de tijd gekomen zal zijn waarop een opvolger eenmaal zijn plaats zal innemen. De inhoud vinden wij aldus samen gevat in de *N. R. Ct.* van 24 Febr. 1932.

De nieuwe grondwet van Afghanistan zet voorop dat het land een in alle binnen- en buitenlandsche aangelegenheden onafhankelijke staat is. Hoofdstad is Kaboel. De kleuren van de vlag zijn zwart, rood, groen. De godsdienst van het land zal de Islam zijn. De koning regeert in overeenstemming met de wet van den Islam en de grondwet en heeft als eersten en voornaamsten plicht te letten op de onafhankelijkheid des lands.

De Afghaansche onderdanen genieten de vrijheid van het idividu, die daarin bestaat dat geen onderdaan gearresteerd of gestraft kan worden, dan krachtens de wet van den Islam of de wetten des lands. Slavernij en dwangarbeid zijn verboden. In alle zaken van handel, industrie en landbouw is de Afghaan vrij. Het persoonlijke eigendom is gewaarborgd. Alleen de bezittingen van emigrés kunnen in beslag genomen worden. Het lager onderwijs is verplicht en de scholen staan onder staatstoezicht. De uitgave van nieuwsbladen is een zaak van den staat of van Afghaansche onderdanen, maar buitenlandsche nieuwsbladen, die niet in strijd komen met den godsdienst of met de politiek van het land, kunnen het land ongehinderd binnenkomen. De instelling en werkwijze van een raad van state is in bijzonderheden geregeld. Hij heeft zijn zetel te Kaboel en bestaat uit vertegenwoordigers van de provincies, die telkens voor drie jaar worden gekozen. Als de raad niet bijeen is, kan de koning bij bijzonderen maatregel regeeren. Deze maatregel moet echter aan de eerstvolgende zitting ter goedkeuring worden voorgelegd. Alle zittingen zullen openbaar zijn voor pers en publiek. Alle nieuwe wetten worden ontworpen door de ministers en aan den raad van State voorgelegd, voor de koning ze teekent. De beschikkingen van den raad mogen niet in botsing komen met den Islam of met de aangenomen regeeringspolitiek. Buitendien zal er nog een adelskamer zijn, die door den koning wordt benoemd en die alle zaken zal behandelen, welke het kabinet haar voorlegt. Haar aanbevelingen gaan naar den raad van state, maar zelve onderzoekt zij ook weer de besluiten van dezen raad. In belangrijke gevallen kan, indien raad van state en adelskamer het niet eens zijn, de zaak worden voorgelegd aan een bijzondere commissie bestaande voor de helft uit leden van den adelskamer en voor de andere helft uit leden van den raad van state. Als de volledige raad zich ook bij de door deze commissie van ten hoogste twintig man genomen beschikking niet neerlegt, heeft de koning de beslissing.

Nagekomen Berichten.

Vereeniging „Oost en West", afdeeling Utrecht en Omstreken Departement „Utrecht" van de Mij. tot Nut van het Algemeen.

Vertooning der film: „Hoe het motorschip „Dempo" gebouwd werd". Welwillend afgestaan door de directie van den Rotterdamschen Lloyd. Donderdag 17 Maart, 8 uur n.m. in het Physisch Laboratorium der Rijks-Universiteit, Bijlhouwerstraat 6 (bij de Tolsteegbrug), Utrecht.

Vrije toegang voor leden der beide vereenigingen met huisgenooten.

Het Bestuur van:
„Oost en West" Afd. Utrecht en Omstreken en 't Departement „Utrecht" van de Maatschappij tot Nut van het Algemeen.

Bijbel en Schrift in Britsch-Indië.

The Times of India (Mail ed. 13 Febr.) wijst er, als een opmerkelijk feit, op, dat in het jaar 1930—31, dat voor Engeland in Indië overigens zeker niet gunstig kan worden genoemd, de verkoop van den bijbel bovenmate groot is geweest, in Indië, Burma en Ceylon.

Mag hieruit het besluit nog niet worden getrokken, dat er meer bekeerlingen zijn geweest, de volkstelling heeft toch wel uitgewezen dat er meer christenen zijn dan voorheen.

De cijfers geven aan, dat in het tegenwoordige 3.531.703 christenen in Indië zijn, dit beteekent een toename met 32.6 percent vergeleken bij 1921. De bevolkingstoename werd over het geheele land officieel op 10,6 % gesteld, de meerdere toename met 22 % is dus wel opvallend.

Het aantal in 1930 in omgang gebrachte bijbels in Indië, Burma en Ceylon was 1,297,291; hetgeen een vermeerdering met ruim 30.000 beteekent vergeleken met 1929. Het totaal van 1931 is nog niet geteld, maar het zal, naar verwacht wordt, geen achteruitgang toonen.

Als een zeker opvallende bijzonderheid vermeldt het blad, dat in 1930, terwijl de beweging voor burgerlijke ongehoorzaamheid en boycott van alle vreemde zaken haar toppunt bereikte, de verkoop van de schrift en van de bijbel in het Bombaysche het recordcijfer van 197.193 behaalde, zoo 1929 daar met ruim 6000 overtreffend.

Hetzelfde verschijnsel deed zich voor in Punjab en de N. W. Frontier-provincie. Hoewel in dit laatste gebied de Roodhemd-beweging en de Afridi-onrust woedden, steeg de verkoop er met meer dan 50.000 exemplaren en werd er 173.020.

De verspreiding van bijbel en schrift wordt bevorderd door de vertaling in ruim 100 talen en dialecten. Voor het bezit moet men een geldelijk offer over hebben; gratis verstrekking heeft niet plaats.

Ook wordt gemeld, dat, om te voldoen aan verzoeken van politieke veroordeelden in de gevangenissen, nieuwe testamenten en bijbels werden gezonden aan de Yeravda en Belgaumgevangenissen. Voor hospitalen, hotels en schepen werden honderdtallen aangevraagd.

Berichten der Afdeelingen

Afdeeling 's Gravenhage.

Celebes-film.

Mededeeling dat op Vrijdag 18 Maart 1932 des avonds 8 uur, door de Haagsche Afdeeling van de Vereeniging „Oost en West", in samenwerking met het „Koloniaal Instituut" en het „Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap", in de groote zaal van den Dierentuin te 's-Gravenhage de mooie „Celebes-film" voor haar leden zal worden vertoond met muzikale begeleiding en een korte toelichting door den heer J. Tideman, Oud-Gouverneur der Molukken.

De leden en begunstigers van de Vereeniging „Oost en West" hebben voor zichzelf en één huisgenoot op vertoon van hun lidmaatschap- tevens contributiekaart voor 1932, recht op vrijen toegang met gelegenheid tot plaatsbespreking bij den Dierentuin op 16, 17 en 18 Maart van 10 uur v.m. tot 4 uur n.m. a f 0.10 per persoon.)

De Secretaris,
J. C. BAUDOIN

Vereeniging „Oost en West", afdeeling „Het Gooi".

Verslag der Algemeene Vergadering op 29 Februari 1932 te 7.45.

Ondanks het gure weer is de opkomst der leden, in totaal 28, w.o. verscheidene dames, bevredigend.

Na voorlezing notulen en jaarverslag, welke onveranderd worden goedgekeurd, worden de heeren Hamaker en Vrijdag verzocht de boeken van den penningmeester te willen nazien. Daarna wordt het werkprogramma in verband met de tijdsomstandigheden besproken. In de eerste plaats zal het streven dezer afdeeling er op gericht zijn de belangen van hen, die hiervoor in aanmerking komen, te behartigen. Op samenwerking met de andere afdeelingen zal worden aangestuurd. Alle aanwezige leden betoonen hunne instemming hiermede. Het bestuur treedt in zijn geheel af, doch stelt zich herkiesbaar, behalve de voorzitter, welke deze functie indertijd slechts voorloopig heeft aanvaard. In zijn plaats wordt de heer C. M. Hamaker bij acclamatie verkozen, welke zich hiertoe bereid verklaart. Het overige bestuur wordt in zijn geheel herkozen. Op voorstel van het bestuur wordt de heer L. F. C. Alers, die tot de oprichters dezer afdeeling heeft behoord, uit erkentelijkheid voor hetgeen hij voor deze afdeeling gedaan heeft, met algemeene instemming der leden tot eere-voorzitter dezer afdeeling benoemd. Besloten wordt een intensiever propaganda te voeren en daardoor meer leden te winnen, dat het laatste jaar sterk in aantal achteruit is gegaan. Verscheidene leden stellen zich hiervoor beschikbaar, waarvan dankbaar gebruik zal worden gemaakt.

Na de pauze volgde een boeiende causerie met lichtbeelden over Suriname, door dr. E. R. de Vries, die op vlotte, dikwijls geestige wijze, een beeld in vogelvlucht gaf over dit nog te weinig bekende gewest. Dr. de Vries oogstte veel dank voor zijn voordracht van een aandachtig gehoor.

Het was een zeer geslaagde avond, welke weer moed geeft voor de toekomst.

DE SECRETARIS.

P.S. Den leden onzer afdeeling wordt beleefd verzocht — voor zoover daaraan niet werd voldaan — de verschuldigde contributie aan den secretaris-penningmeester te willen afdragen.

Afdeeling Groningen e. o.

Op Dinsdag 15 Maart a.s. des n.m. om 8 uur zal ons medelid, Prof. Dr. N. J. A. F. Boerma, oud-hoogleeraar aan de Medische Hoogeschool te Batavia in de commissiezaal van „de Harmonie" te Groningen een voordracht houden over „Medisch werk in Ned. Indië", toe te lichten door een keur van lichtbeelden.

Leden met één huisgenoot of introducé(e) en donateurs vrijen toegang. Entree voor niet leden f 1.— en voor leerlingen van scholen f 0.50.

Afdeeling Apeldoorn.

Lezing met lichtbeelden over: „Suriname als Volksplanting", door den H.E.G. heer *mr. dr. P. H. W. G. v. d. Helm*, oud-Gouvernementssecretaris van Suriname, op Vrijdag 11 Maart 20 uur, in „La Bordelaise".

Leden met één huisgenoot (op vertoon van contributiekaart) vrijen toegang; begunstigers persoonlijk vrijen toegang. Alle andere belangstellenden f 0.25.

Voor het Bestuur:
De secretaris: J. C. BAARS,
Jagersweg 42; tel. 4027;
postgiro: 93038.

Mededeelingen

VAN HET HOOFDBESTUUR.

Informatie-Bureau.

Het Informatie-bureau der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag, is dagelijks geopend van 10—12 en van 2½—4 uur (des Zaterdags alleen tot 12 uur).

Verkrijgbaar ad ƒ 0.25 „Curaçao", naar de laatste gegevens bewerkt door het Bestuur der afdeeling aldaar, welker secretaris, de heer H. J. C. Bodenburg Hellmund gaarne bereid is verdere informatiën omtrent Curaçao aan belanghebbenden te verstrekken.

Aan de Besturen der Afdeelingen.

(Artikel 5 Huishoudelijk Reglement)

Elk afdeelingsbestuur zendt jaarlijks vóór den 1en Maart aan het Hoofdbestuur:

a. het verslag over het afgeloopen jaar, met vermelding van den toestand op 31 December van het vorige jaar en der resultaten welke verkregen zijn door inrichtingen door de afdeelingen in het leven geroepen;

b. eene geldelijke afrekening;

c. eene opgave van onderwerpen, welke de afdeeling op de jaarlijksche algemeene vergadering behandeld wenscht te zien;

d. een candidatenlijst, houdende opgave van een dubbeltal candidaten voor de mogelijke voor de afdeeling openvallende plaatsen in het Hoofdbestuur.

Pa van der Steur.

Als reeds in de bladen vermeld, stelt de Vereeniging Oost en West de gelegenheid open voor degenen die ter gelegenheid van den zilveren bruiloft op 4 April e.k. van den heer Joh. van der Steur, Directeur van het Opvoedingsgesticht Oranje Nassau te Magelang, die stichting willen gedenken, hunne giften daartoe op het giro no. der Vereeniging, 14574 te storten.

Verantwoording geschiedt t.g.t. in dit Weekblad. Giften zullen ook gaarne in ontvangst genomen worden door het Van der Steurfonds te Zeist, postgiro 166060.

HET HOOFDBESTUUR.

VAN DE REDACTIE.

Jaargang K. W.

Complete jaargangen K. W. 1931 verkrijgbaar aan het Algem. Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6 — ad ƒ 1.50 p. j. Giro No. **14574.**

Dr. van der Sleen naar de West.

Naar wij vernemen, staat Dr. van der Sleen op het punt naar Curaçao en Suriname te vertrekken om ook van die streken foto's te verzamelen.

Gaarne vestigen wij de aandacht van onze afdeelingen op deze aanvulling van het programma van dezen, in vele plaatsen van ons land reeds met succes opgetreden spreker.

Dr. van der Sleen neemt een complete Agfasmalfilm uitrusting mede en zal dus a.s. winter ook levende beelden uit de West kunnen toonen.

Een Indisch blijspel.

Op Donderdag den 17en Maart zal Willem Niestadt in den Haagschen Kunstkring voor den Bond van Tooneelschrijvers lezen: „De Salonplanter", blijspel in vier bedrijven, door Henk Smit.

Het stuk geeft een kijk op de verhoudingen in de cultures, inzonderheid tusschen employé's en administrateurs. Het beleefde in Indië meer dan 60 opvoeringen. Belangstellenden zijn welkom, de toegang is kosteloos.

Luchtpost naar Indië.

Met het vliegtuig, dat 3 Maart j.l. van Schiphol naar Ned.-Indië is vertrokken, werden 31 zakken luchtpost verzonden met een totaal gewicht van 257 K.G. 925 G. bruto en 232 K.G. 675 G. netto.

De zending bevatte: 12775 brieven t.m. 5 gram; 271 briefkaarten en postwissels, 3480 stuks zwaarder dan 5 gram, 2196 stuks bestemd voor tusschenliggende landen, te zamen 18722 stuks.

Radiotelefoonverkeer met Indië.

Gedurende de maand Februari 1932 werden in het radiotelefoonverkeer met Ned.-Indië in totaal 205 gesprekken gevoerd, waarvan er 80 in Nederland en 125 in Indië werden aangevraagd.

Van de hier te lande aangevraagde gesprekken hadden er 47 betrekking op zakelijke- en 33 op familieaangelegenheden. Voor Indië bedroegen deze getallen 60 en 65.

In totaal werden 110 gesprekken in Nederland van huis uit gevoerd, waarvan in Nederland 39 en in Indië 71 werden aangevraagd.

In het radiotelefoonverkeer Europa—Ned.-Indië via Nederland werden in Februari in totaal 12 gesprekken gevoerd, n.l. met Noord Amerika 4, Engeland 3, Frankrijk 3 en Oostenrijk 2.

De K. N. I. L. M. in December 1931.

Het passagiersvervoer gedurende December liep op de Bandoeng- en Medanlijn eenigszins terug, op de overige lijnen bleef het gelijk aan dat over November.

Het aantal passagiers van Batavia naar Pakanbaroe was in December veel minder, doordat van wege de overstroomingen men niet als gewoonlijk van Pakanbaroe per auto verder kon reizen naar Padang e. a. plaatsen op Sumatra's Westkust.

Vervoerd werden 816 passagiers als volgt gespecificeerd:

Batavia—Bandoeng	235
Bandoeng—Batavia	254
Batavia—Semarang—Soerabaja	110
Soerabaja—Semarang—Batavia	105
Singapore—Medan	6
Medan—Singapore	4
Batavia—Palembang—Singapore	22
Singapore—Palembang—Batavia	16
Batavia-Palembang-Pakanbaroe-Medan	11
Medan-Pakanbaroe-Palembang-Batavia	29
Rond- en Speciale vluchten	24
	816

Het goederenvervoer nam toe van 4924 tot 6426 Kg., hetgeen voornamelijk te danken is aan de belangrijke hoeveelheden bloemen, welke voor de Kerst- en Nieuwjaarsdagen van de Preanger naar Batavia, Palembang en Singapore werden vervoerd.

Voor de Kerstdagen werden ook veel vrieskamerartikelen en gebak, o.a. van Batavia naar Palembang verstuurd.

Het postvervoer bereikte bijna het recordcijfer van Juli 1931, toen 1583 Kg. binnenlandsche luchtpost werd vervoerd. Over December bedroeg dit 1569 Kg. Tezamen met de doorvervoerde luchtmail uit Holland werden echter 1846 Kg. vervoerd of bijna 130.000 brieven.

Ter overdenking.

Aan hen, die de Vereeniging „Oost en West", bij **uiterste wilsbeschikking** wenschen te bedenken, wordt **daartoe** de volgende vorm aanbevolen:

„Ik vermaak aan de Vereeniging „Oost en West", **zetel** Den Haag, waarvan de Statuten zijn goedgekeurd laatstelijk bij K. B. van 1 September 1927, No 22, de som van ....
uit te keeren binnen .... maanden na mijn overlijden vrij van alle kosten en rechten.

Van onze Adverteerders.

„American House".

Binnenkort is de tijd voor den grooten schoonmaak weer aangebroken. Dat is een noodwendig kwaad, dat elk jaar terugkeert; aan de huisvrouw veel last veroorzaakt en de reden is van een slecht humeur en mopperen van den huisheer. Is de groote schoonmaak onvermijdelijk, er bestaan gelukkig electrische apparaten, die dit nare werk veel verlichten, ja men zou haast zeggen er een prettig werkje van maken. Onmisbaar bij den jaarlijkschen schoonmaak bezoeking is een oude bekende, de „Regina" electrische stofzuiger, die nu al gedurende meer dan 10 jaar het werk van duizenden huisvrouwen verlicht, niet alleen voor het reinigen van tapijten, karpetten, loopers en matten, maar ook voor het stofvrij maken van gordijnen, stoelen, matrassen kleedingstukken, wollen dekens, ja zelfs voor uw huisdieren, voor het wegvangen van die kleine zwarte springertjes is de Regina een „Reuse Zuiger". Kleedingstukken moeten niet geborsteld maar ge-

stofzuigerd worden. Door borstelen op de gewone manier worden deze spoedig kaal.

De „Regina" is daarom zoo'n „Reuse Zuiger" omdat dezelve behalve een enorme zuigkracht de „gemakkelijkste" stofzuiger is, die bestaat. De hulpstukken kunnen aan de voorzijde gemakkelijk bevestigd worden, de stofzak die zeer ruim is, kan gemakkelijk van de machine verwijderd worden en de gepatenteerde sluiting laat toe, dat het vuil gemakkelijk en vlug eruit geschud kan worden. De zuigbek kan door middel van een pal gemakkelijk hooger of lager geplaatst worden, hetgeen noodig is om zoowel dikke als dunne tapijten behoorlijk te kunnen reinigen. Door een voetpedaal kan men gemakkelijk van den ruststand in den werkstand komen, zonder dat men daarbij behoeft te bukken en door middel van hetzelfde pedaal kan men den stofzuiger gemakkelijk kiepen, waardoor de machine kan rijden en bij verplaatsing dus niet gedragen behoeft te worden. Ook kan men daardoor gemakkelijker de randen van losse kleeden bewerken. De „Regina" loopt op 4 wieltjes en is daardoor zeer stabiel. Hij is dus gemakkelijker dan andere machines te hanteeren zonder om te vallen.

En nu wat betreft het schrobben van uwe marmeren of steenen gangen en het boenen of oliën van uwe parket of linoleum vloeren. Er bestond reeds lang behoefte aan een Electrische Vloerboenmachine, waarmede men de was of olie automatisch zuinig en gelijkmatig kon verspreiden. De „Regina" electrische Vloerboen en Schrobmachine kan automatisch, was of olie verspreiden, inwrijven, uitwrijven, polijsten, schrobben, schuren. Met dit kleine wonder der techniek kunnen alle soorten vloeren, zooals marmer, terrazzo, cement, hout, parket, alsmede linoleum-rubber e.d. vloerbedekkingen zoowel geschrobd, als geboend worden. Door het eenvoudig omwisselen van borstels verandert men de schrobmachine in een boenmachine. Oude vloeren kan men opknappen en gladschuren door middel van schijven bekleed met schuurpapier. Dit apparaat wordt geleverd met 4 borstels en 2 viltschijven. Schrobborstels en schuurschijven extra. Met recht kan van deze beide apparaten gezegd worden:

Gekomen uit een wonderland
Gemaakt met wonderveel verstand
Een wonder van eenvoudigheid
Spaart arbeid, moeite, loon en tijd.

In het American House, Anna Paulownastraat 21, zijn deze beide apparaten verkrijgbaar zoomede nog andere artikelen, die het leven van de huisvrouw veraangenamen en haar meer tijd laten om zich te wijden aan haar gezin en haar genoegens. Electrische broodroosters, strijkijzers, kacheltjes, etc. en last but not least het:

Reliable Gasfornuis met automatische Oventemperatuurregelaar („Het Roode Wiel"), zijn werkelijk onmisbaar in een modern huisgezin. Met een Reliable Lorain Gasfornuis is het mogelijk een geheel middagmaal in den oven te bereiden, zonder dat eenig toezicht noodig is. Alle spijzen worden tegelijkertijd in den oven geplaatst en men kan gerust gaan wandelen of andere bezigheden verrichten. Na den vastgestelden tijd, is alles gereed. Spijzen met het Reliable Lorain Gasfornuis klaargemaakt, zijn veel smakelijker dan op de gewone wijze bereid. Door practische demonstraties wordt dit aangetoond.

Ook voor alle mogelijke reparaties aan uwe electrische apparaten kunt u zich met vertrouwen wenden tot het: *American House*. Die geschieden vakkundig, vlug en billijk.

BIOSCOOPNIEUWS

CENTRAAL THEATER, DEN HAAG, Lange Poten 41.

De brave Hendrik.

Vrij naar het gelijknamige tooneelstuk van Hans Sturm.

Hoofdpersonen:

Dr. Eckehart Bleibtreu	Ralph Arthur Roberts
Fritz Stürmer	Fritz Schulz
5 Barmixers	Comedian Harmonists
Dr. Drewello, een vrouwelijke arts,	Lisi Arna
Traute Bleibtreu	Lucie Englisch
Emilie Apel	Margarethe Kupfer
Enz. enz.	

Eckehart Bleibtreu, een der directeuren van de fabriek van zijn schoonvader, handelsraad Apel, is een model-echtgenoot. Zijn pedante, oer-soliede levensopvattingen, vallen evenwel niet in den smaak van Traute, zijn levenslustig vrouwtje, dat ernaar snakt, dat haar stijve man eindelijk eens losser en vlotter wordt. Zij zou hem zelfs een slippertje kunnen vergeven, want zijn braafheid werkt op haar zenuwen.

Gitta, haar zusje, die met Eckehart's mede-directeur Fritz Stürmer getrouwd is, heeft het daarentegen heel dikwijls met haar man, die zoo gauw tot het maken van slippertjes geneigd is, te kwaad. Hoe vaak heeft Fritz al niet beterschap beloofd, maar zijn neiging is onuitroeibaar. Susi heet zijn nieuwste vriendinnetje, een cabaretartiste. Fritz neemt alle voorzorgsmaatregelen, om niet met Susi ontdekt te worden. Daarom heeft hij zich aan haar voorgesteld als dr. Eckehart Bleibtreu en de vertrekken voor Susi op den naam van zijn zwager Eckehart gehuurd. Doch na korten tijd fluistert men elkaar overal toe, dat het met een van Apel's schoonzoons weer niet pluis is. Maar dit keer is het Eckehart, de brave Eckehart, die teedere betrekkingen heeft aangeknoopt.

De familie Apel is ontzet. Eckehart is radeloos over zijn eigen zondigheid en Fritz triomfeert. Hij bezweert Eckehart de rol van „ontrouw echtgenoot" verder te spelen, om zelf voor ontmaskering veilig te zijn. Zoo'n slippertje is immers niet erg en bovendien zal Traute heel trotsch op hem zijn. Eckehart, de wereldvreemde man, gaat daarop in. Nu is Traute's wensch vervuld. Maar vrouwen zijn onlogisch en daarom is Traute ook diep verontwaardigd. Zij verhuist naar haar ouders en stuurt het op een echtscheiding aan.

Dat wordt Eckehart te bar. Maar als hij verzekert, dat hij het niet is, wordt hij door niemand van de familie geloofd. Woedend begeeft Eckehart, die nog altijd geen vermoeden heeft, dat zijn zwager Susi's vriend is, zich naar Susi's woning, om haar te bewegen, voor zijn onschuld te pleiten. Susi heeft echter reeds haar relaties met Fritz verbroken en is verhuisd. In haar vroegere woning heeft nu een vrouwelijke zenuwarts haar intrek genomen. Eckehart komt haar juist van pas. Patiënten zijn zeer zeldzaam en zij ziet in hem een ernstig geval. Eckehart is van meening, dat hij Susi tegenover zich heeft en wordt driftig. Dat komt hem duur te staan. De dokteres roept twee sterke helpers, die hem naar de massage-inrichting sleepen, waar hij zich luid brullend moet laten welgevallen, dat men hem klopt, wrijft, kneedt en baadt. Zoo wordt hij door schoonmoeder, vrouw en zwager gevonden. Van de verwarring, die daarbij ontstaat, maakt hij gebruik om te vluchten.

Schoonpapa onderhoudt Eckehart en Fritz over hun gedrag. Nauwelijks heeft hij bevolen, dat Eckehart aan zijn verhouding met Susi een einde moet maken, of Karl Moor, de broer van Susi, wordt aangediend. „Mijne heeren", roept Karl uit: „nadat u mijn zuster hebt gecompromitteerd, moet u of een poiis van 50.000 Mark teekenen of een duel accepteeren!" en Eckehart, die het slachtoffer van den truc van Susi en Karl wordt, teekent!

Susi heeft een nieuwe verovering gemaakt: een gezant. Eckehart, die zeer terneer geslagen is, wordt beroemd, want de heele stad bewondert hem als den „voorganger" van den gezant. De gezant, die er niets op gesteld is, dat zijn „voorganger" in de zelfde stad van Susi woont, weet handelsraad Apel te bewegen, Eckehart tot directeur van het filiaal van Apel's fabriek te Parijs te benoemen. Eckehart wordt door den gezant met een ridderorde begiftigd. Fritz, die de post van directeur te Parijs altijd geambieerd heeft, is dol van jalouzie. Hij brengt nu aan het licht, dat hij de schuldige is geweest, maar niemand gelooft hem terwijl Eckehart zich in zijn rol van Don Juan wonderwel gevoelt, daar het slippertje hem aanzien en een vooraanstaande positie in het buitenland heeft bezorgd.

In Nederland aangekomen verlofgangers.

Mr. H. Oele, raadsheer bij het Hooggerechtshof van Ned.-Indië, p.a. Ned. Handel Mij., Den Haag; Mej. E. Brocx, hoofdonderw. bij het O.W.L.O., Kortelaan 8, Den Haag; mej. J. Th. Visser, hoofdonderw. b.h. O.W.L.O., Kortelaan 8, Den Haag; B. J. Haga, tijd. wnd. onderhoofd van de afd. Bestuurszaken der Buitengewesten v.h. dept. van B.B., p.a. Ned. Handel Mij., Den Haag; ir. N. A. Bogtstra, ingenieur 2e klasse bij de S.S. en Tr., p.a. Ned. Ind. Handelsbank, Den Haag.

Met Pensioen.

Y. F. Ypeij, hoofd der openb. Hollandsch-Chin. School te Pasoeroean, Gijsbrecht van Amstelstr. 14, Amsterdam-Oost; A. A. de Groot, onderw. b.h. O.W.L.O., geplaatst bij de Openb. Holl.-Inl. School te Soemedag, Kettingstr. 19a, Den Haag; ir. J. G. Bijdendijk, hoofd van de Bankatinwinning, v. Weede van Dijkveldstraat 37, Den Haag; J. Blok, ass.-res. ter beschikking van den Resident van Djambi, Marconistraat 42, Den Haag; F. Sjoukes, plaatsverv. insp. Inl. Onderwijs, 6e ressort, te Malang, p.a. den heer Gerden, Volkerakstraat 33, Amsterdam-Zuid.

Mutatiestaat van 2 tot 9 Maart '32

Nieuwe Leden:	**Voorgesteld door:**
Mejuffrouw A. den Berger, Hilversum, Jan Steenlaan 2.	Mejuffrouw B. J. van Maarseveen te Hilversum.
J. Kolk, Hilversum, Ceintuurbaan 5.	den heer C. M. Hamaker te Hilversum.
J. F. de Jong, Hilversum, Hoflaan 24.	Secretaris afdeeling „'t Gooi", te Hilversum.
Dr. J. v. d. Hoeven, Leonhard, Laren, Torenlaan.	Secretaris afdeeling „'t Gooi", te Hilversum.
P. A. Allaries te Kalisat (Oost-Java).	Eigen aanmelding.

Afschrijvingen:

Mevrouw B. Schmid—v. d. Veer, Haarlem, Raamvest 39 Z.

Adresveranderingen:

C. J. Polak, Gouv. Geneeskundige, van: Curaçao, naar: Amsterdam-Z., Kromme Mijdrechtstraat 11, p.a. Dr. S. Levie. f 5.—.

D. L. Simons, Adj.-Secretaris Algemeen Ziekenfonds, van: Hilversum, Zonnelaan 5, naar: Amsterdam, Ruysdaelstraat 88 II. f 5.—.

Mejuffrouw I. Wix, van: Den Haag, Valeriusstraat 89, naar: Amsterdam, Koningslaan 34. f 5.—.

H. M. van Altena, Oud-Resident, van Haarlem, Jordensstr. 50, naar: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 207. f 5.—.

H. Heins, Gep. O.-I., Rotterdam, thans: Noordsingel 188B.

J. van Buren Lensinck, Amersfoort, Utrechtsche weg 128. (rectificatie).

H. J. Veenendaal, 1ste Luitenant Inf. van: Bandoeng, naar: Leiden, Pasteurstraat 20. f 5.—.

Mevrouw J. J. d'Arnaud Gerkens—Bakhuizen van den Brink, Den Haag, van: Azaleastraat 36, naar: Berberisstraat 19.

J. J. Braat, van: Soerabaja, Scheepmakerspark 19, naar: Den Haag, Sweelinckstraat 124, p.a. Chr. Gelpke. f 5.—.

J. C. Plesman, Hoofd der Zoutaanmaak, thans te Bandoeng, p.a. Hoofdkantoor.

F. J. E. Siegers, Gep. Ambt. Pandhuisdienst, thans te Batavia-C., Tjiliwonglaan 3.

H. A. Hessling, wnd. Gezaghebber, van: Saba, naar: Aruba, p.a. Gezaghebberskantoor.